

สมศ

STANDARDS AND GUIDELINES

FOR QUALITY ASSESSMENT
IN HIGHER EDUCATION
FOR
SUSTAINABLE
PERFORMANCE
EXCELLENCE

มาตรฐานและแนวทาง
การประเมินคุณภาพ

อุดมศึกษา

เพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
(องค์การมหาชน)

มาตรฐานและแนวทาง การประเมินคุณภาพ อุดมศึกษา เพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

เป็นแนวทางในการผลักดันให้สถาบันอุดมศึกษายกระดับขีดความสามารถ ไปสู่ความเป็นเลิศ สามารถเทียงเคียงได้ในระดับสากล ควบคู่กับการสร้างคุณค่า ให้กับสังคมและประเทศอย่างยั่งยืน

สารบัญ

บทนำ 5

อภิธานศัพท์ 7

ส่วนที่ 1 หลักการและแนวคิดของมาตรฐานและแนวทาง การประเมินคุณภาพอุดมศึกษาเพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน 13

ส่วนที่ 2 มาตรฐานและแนวทางการประเมินคุณภาพอุดมศึกษา เพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน 17

- **ข้อมูลสถาบันอุดมศึกษา** (Institutional Profile) 17
- **องค์ประกอบที่ 1** ศักยภาพและความพร้อมของการจัดการศึกษา 23
- **องค์ประกอบที่ 2** มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา 27
- **องค์ประกอบที่ 3** มาตรฐานด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม 28
- **องค์ประกอบที่ 4** มาตรฐานด้านการบริการวิชาการแก่สังคม 30
- **องค์ประกอบที่ 5** มาตรฐานด้านการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม 31
- **องค์ประกอบที่ 6** มาตรฐานการดำเนินการเพื่อความเป็นเลิศ อย่างยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา 32
- **องค์ประกอบที่ 7** ผลลัพธ์การดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา 33

ส่วนที่ 3 การตัดสินผลการประเมินคุณภาพภายนอก 37

ส่วนที่ 4 ขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายนอก 43

ส่วนที่ 5 การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมินคุณภาพภายนอก 49

ภาคผนวก

- **ภาคผนวก ก** เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอก 57
- **ภาคผนวก ข** คณะผู้จัดทำ 58

บทนำ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีจัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2543 ภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 โดยมีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอก รวมถึงการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการและแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ การประเมินคุณภาพภายนอกถือเป็นกระบวนการสำคัญในการยืนยันความสำเร็จของการดำเนินงาน

อนึ่ง มาตรา 64 แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 กำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา มีอำนาจประกาศกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทำหน้าที่เป็นหน่วยงานประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา ซึ่งคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาได้มีมติเห็นชอบหลักเกณฑ์ วัตถุประสงค์ และเงื่อนไขในการกำหนดหน่วยงานประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา และออกประกาศกำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา โดยเห็นว่า สมศ. มีคุณสมบัติและแนวทางการประเมินสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ดังกล่าว

การพัฒนามาตรฐานและแนวทางการประเมินคุณภาพอุดมศึกษาเพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน ของ สมศ. ได้กำหนดเป้าหมายการประเมินเพื่อสะท้อนผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการจัดการสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 โดยมุ่งเน้นการประเมินผลลัพธ์ของการประกันคุณภาพในระดับสถาบัน และมีการวิเคราะห์กระบวนการเพื่อ "มุ่งสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Performance Excellence)" ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลลัพธ์การดำเนินการจะนำไปสู่การให้ข้อเสนอแนะที่มีคุณค่าต่อสถาบันอุดมศึกษา

การประเมินคุณภาพภายนอกที่พัฒนาขึ้นนี้ เป็นการประเมินที่สอดคล้องกับพันธกิจและบริบทของสถาบันอุดมศึกษา โดยอิงตามมาตรฐานการจัดการอุดมศึกษาและมาตรฐานการประเมินระดับสากล มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการตามพันธกิจที่ตอบสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยพิจารณาจากระบบการบริหารสถาบันอุดมศึกษา เพื่อสะท้อนความเชื่อมโยงระหว่างนโยบายและการปฏิบัติจากการตอบสนองต่อแผนยุทธศาสตร์ชาติ การบริหารจัดการโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักธรรมาภิบาลที่แสดงถึงการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งส่งผลต่อผลลัพธ์ตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา นอกจากนี้ ยังพิจารณาประเด็นความหลากหลายของสถาบันอุดมศึกษาด้วย แนวทางการประเมินความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาจึงให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงกับระบบการประกันคุณภาพภายใน บริบท ความเชี่ยวชาญและการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา และสะท้อนผลลัพธ์จากการดำเนินการสู่สาธารณะอย่างถูกต้องและโปร่งใส เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา สมศ. ยังตระหนักถึงการประเมินคุณภาพภายนอกให้มีความสอดคล้องกับแนวทางการประเมินและแนวปฏิบัติที่ดีในระดับสากลอีกด้วย

มุ่งเน้น
การประเมินผลลัพธ์
ของการประกันคุณภาพ
ในระดับสถาบัน

และมีการวิเคราะห์กระบวนการ
เพื่อมุ่งสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ
(Performance Excellence)

อภิธานศัพท์

การคาดการณ์ผลการดำเนินการ

หมายถึง การคาดคะเนผลการดำเนินการในอนาคตของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งอยู่บนพื้นฐานผลการดำเนินการที่ผ่านมา การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงของสถาบันอุดมศึกษา และผลสัมฤทธิ์ด้านนวัตกรรมในอนาคต

กระบวนการ

หมายถึง ขั้นตอนหรือกิจกรรมที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นลำดับ เพื่อสร้างผลลัพธ์ที่ชัดเจนตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา โดยกระบวนการนั้นต้องมีการวัดผล ควบคุม และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

การกำกับดูแล

การบริหารจัดการและการควบคุมดูแลการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายที่เกี่ยวข้องความรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ของคณะกรรมการของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การสร้างนวัตกรรม

หมายถึง กระบวนการคิดค้น พัฒนา หรือปรับปรุงองค์ความรู้ ผลิตภัณฑ์ กระบวนการ บริการ หรือรูปแบบการบริหารจัดการใหม่ ๆ ที่มีความคิดสร้างสรรค์และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์ เชิงสังคม หรือพัฒนาองค์กร รวมถึงการบูรณาการองค์ความรู้ระหว่างศาสตร์ งานวิจัย และเทคโนโลยี เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการตามพันธกิจให้ตอบโจทย์ความต้องการของสังคม เศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างต่อเนื่อง

การเทียบเคียง

หมายถึง กระบวนการและผลลัพธ์ ซึ่งแสดงวิธีการปฏิบัติงานและผลการดำเนินการที่เป็นเลิศของกิจกรรมที่คล้ายคลึงกันทั้งองค์กรทางการศึกษาหรือที่ไม่ใช่วงการศึกษา

ขีดความสามารถของบุคลากร

หมายถึง ความสามารถของสถาบันอุดมศึกษา ที่จะทำให้กระบวนการต่าง ๆ บรรลุผลสำเร็จ โดยอาศัย ความรู้ ทักษะ ความสามารถ และสมรรถนะของคนในสถาบันอุดมศึกษา

ขีดความสามารถในการแข่งขัน

หมายถึง ความสามารถของบุคคล หรือของสถาบันอุดมศึกษา ในการสร้างและรักษาความได้เปรียบเหนือคู่เทียบในกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา/องค์กรอื่นที่มีสภาพแวดล้อมหรือบริบทที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งรวมถึงความสามารถในการดำเนินการตามพันธกิจที่มีคุณภาพสูงขึ้น ต้นทุนต่ำลง หรือมีความแตกต่างที่น่าสนใจกว่าคู่เทียบ หรือความสามารถในการปรับตัวและตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในกลุ่มคู่เทียบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความท้าทายเชิงกลยุทธ์

หมายถึง อุปสรรคหรือปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายวิสัยทัศน์ และความคงอยู่ของสถาบันอุดมศึกษาทั้งในระยะสั้นหรือระยะยาว ซึ่งอาจมาจากปัจจัยภายนอกหรือภายใน และจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขหรือจัดการอย่างเหมาะสม เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถรักษาความสามารถในการแข่งขันและประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

ความผูกพันของผู้เรียน

หมายถึง สภาวะที่ผู้เรียนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันอุดมศึกษาอย่างแท้จริง มีความเต็มใจและกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดขึ้น อีกทั้งพร้อมจะบอกเล่าและส่งต่อเรื่องราวที่ดี รวมถึงประสบการณ์เชิงบวกของสถาบันอุดมศึกษาให้แก่ผู้อื่นต่อไป

ความผูกพันของผู้มีส่วนได้เสีย

หมายถึง การที่กลุ่มบุคคลหรือองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบจากสถาบันอุดมศึกษา เช่น บัณฑิต/ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง ผู้ใช้บัณฑิต รวมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ตระหนักในคุณค่าและพร้อมที่จะให้การสนับสนุน ส่งเสริม ตลอดจนมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือการพัฒนาของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน อีกทั้งพร้อมจะบอกเล่าและส่งต่อเรื่องราวที่ดี รวมถึงประสบการณ์เชิงบวกของสถาบันอุดมศึกษาให้แก่ผู้อื่นต่อไป

ความผูกพันของบุคลากร

หมายถึง สภาวะที่บุคลากร (ทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุน) มีความรักและความภาคภูมิใจในสถาบันอุดมศึกษา มุ่งมั่น ทุ่มเทในการปฏิบัติงาน และมีความปรารถนาที่จะเป็นส่วนหนึ่งของการขับเคลื่อนและพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาให้บรรลุวิสัยทัศน์และพันธกิจ

คู่ความร่วมมือ

หมายถึง องค์กรหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งทำงานร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน หรือเพื่อการปรับปรุงผลการดำเนินการ โดยมีเป้าประสงค์ที่ชัดเจน สอดคล้องกับพันธกิจสถาบันอุดมศึกษา

ธรรมาภิบาลของสถาบันอุดมศึกษา

หมายถึง ระบบและกระบวนการในการบริหารจัดการสถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่บนหลักความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความมีส่วนร่วม ความเสมอภาค และหลักนิติธรรม เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ ความยั่งยืน และคุณภาพทางวิชาการอย่างเป็นธรรมและตรวจสอบได้ ซึ่งครอบคลุมถึงการดำเนินการตามพันธกิจ

เป็นระบบ

หมายถึง แนวทางซึ่งมีขั้นตอนเป็นลำดับ ดำเนินการซ้ำได้ แสดงการใช้ข้อมูลและสารสนเทศเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ สร้างโอกาสในการประเมิน การปรับปรุง และการแบ่งปัน

ผลการดำเนินการที่เป็นเลิศ

หมายถึง แนวทางการจัดการผลการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาแบบบูรณาการที่ทำให้เกิดผลในด้าน 1) การส่งมอบคุณค่าที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องให้กับผู้เรียน บัณฑิต/ศิษย์เก่า ผู้ปกครอง ผู้ใช้บัณฑิต และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม การบริการวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ตลอดจนความสำเร็จอย่างต่อเนื่องของสถาบันอุดมศึกษา 2) การปรับปรุงประสิทธิผลและขีดความสามารถโดยรวมของสถาบันอุดมศึกษา และ 3) การเรียนรู้ในสถาบันอุดมศึกษาและในระดับบุคคล

ผลลัพธ์การเรียนรู้

หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่างการศึกษา ประกอบด้วย ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตร สถาบันอุดมศึกษา วิชาชีพ ประเทศชาติ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

หมายถึง ผู้เรียน ผู้ปกครอง บุคลากร คู่ความร่วมมือ คณะกรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา ศิษย์เก่า นายจ้าง/ผู้ใช้บัณฑิต ตลอดจนชุมชนในท้องถิ่นและองค์กรวิชาชีพ รวมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

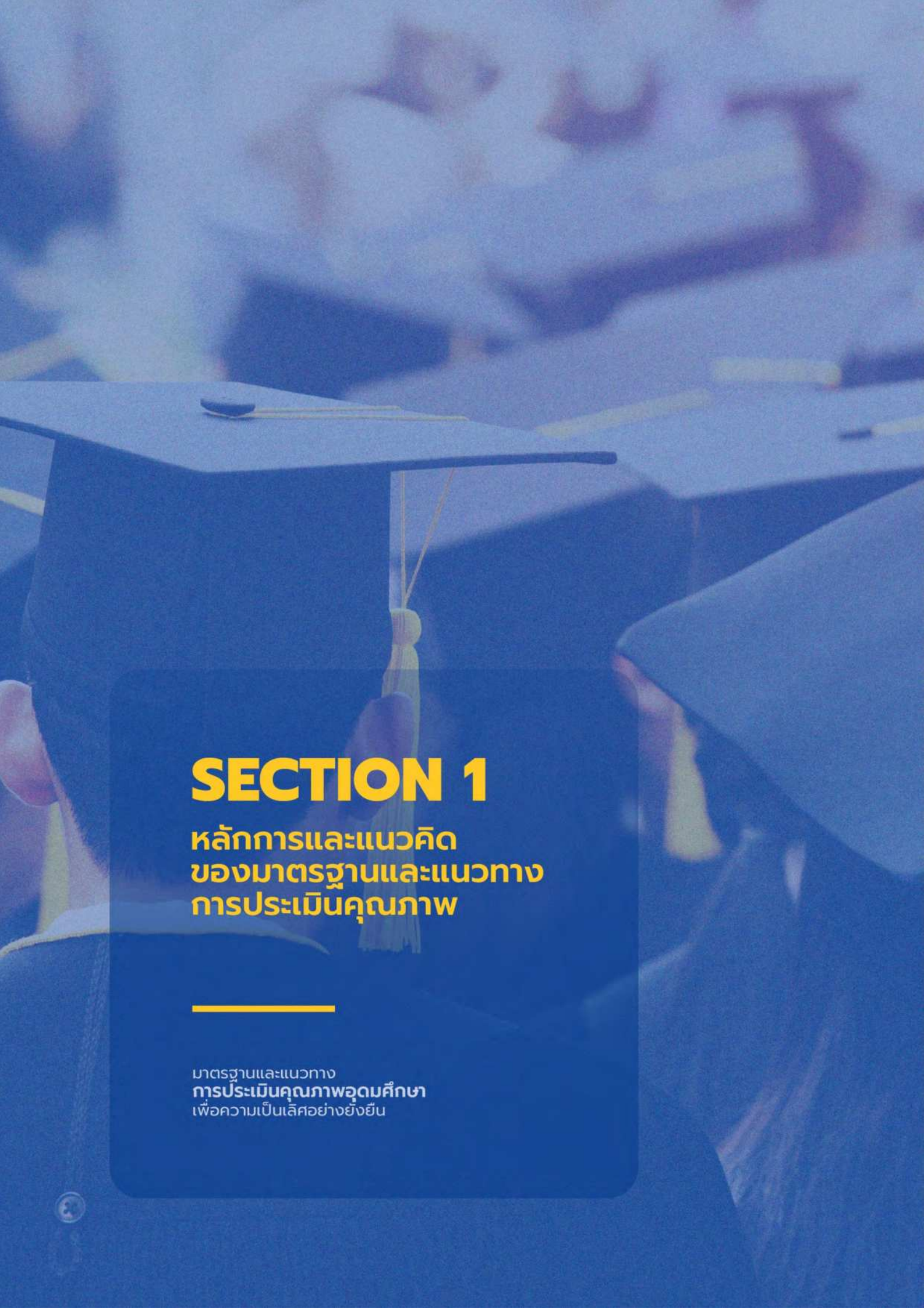
วัฒนธรรมคุณภาพ

หมายถึง ความเชื่อ บรรทัดฐาน และค่านิยมที่ใช้ร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนคุณภาพและความสำเร็จของการดำเนินงานในทุกพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา

วัฒนธรรมคุณภาพ

ความเชื่อ บรรทัดฐาน
และค่านิยมที่ใช้ร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนคุณภาพ
และความสำเร็จของการดำเนินงาน
ในทุกพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา

SECTION 1

หลักการและแนวคิด ของมาตรฐานและแนวทาง การประเมินคุณภาพ

มาตรฐานและแนวทาง
การประเมินคุณภาพอุดมศึกษา
เพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

STANDARDS AND GUIDELINES

FOR QUALITY ASSESSMENT IN HIGHER EDUCATION

FOR SUSTAINABLE PERFORMANCE EXCELLENCE

ส่วนที่ 1

หลักการและแนวคิดของมาตรฐานและแนวทาง การประเมินคุณภาพอุดมศึกษาเพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

เพื่อให้การประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษาตามมาตรฐานและแนวทางการประเมินคุณภาพอุดมศึกษาเพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืนเป็นไปตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ติดตามและตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงบริบทของสถาบันอุดมศึกษา มาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานระดับสากล มุ่งตอบโจทย์ของสังคมและยกระดับความสามารถในการแข่งขัน สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา ดังนี้

1. สะท้อนผลการดำเนินงานและให้ข้อเสนอแนะต่อสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพที่สอดคล้องหรือเหนือกว่ามาตรฐานการจัดการศึกษาตามบริบทของสถาบันอุดมศึกษา

2. เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นในคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา สร้างกลไกการขับเคลื่อน **"วัฒนธรรมคุณภาพ"** ภายในสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้แนวทางการพัฒนาที่เป็นระบบ เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษา มีแนวทางการจัดการผลการดำเนินการของสถาบันแบบบูรณาการ มุ่งสู่ผลการดำเนินการที่เป็นเลิศที่ทำให้เกิดผลในด้านต่าง ๆ รวมถึง การเชื่อมโยงมาตรฐานการอุดมศึกษา การแบ่งกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ระบบการประเมินระบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่สากล

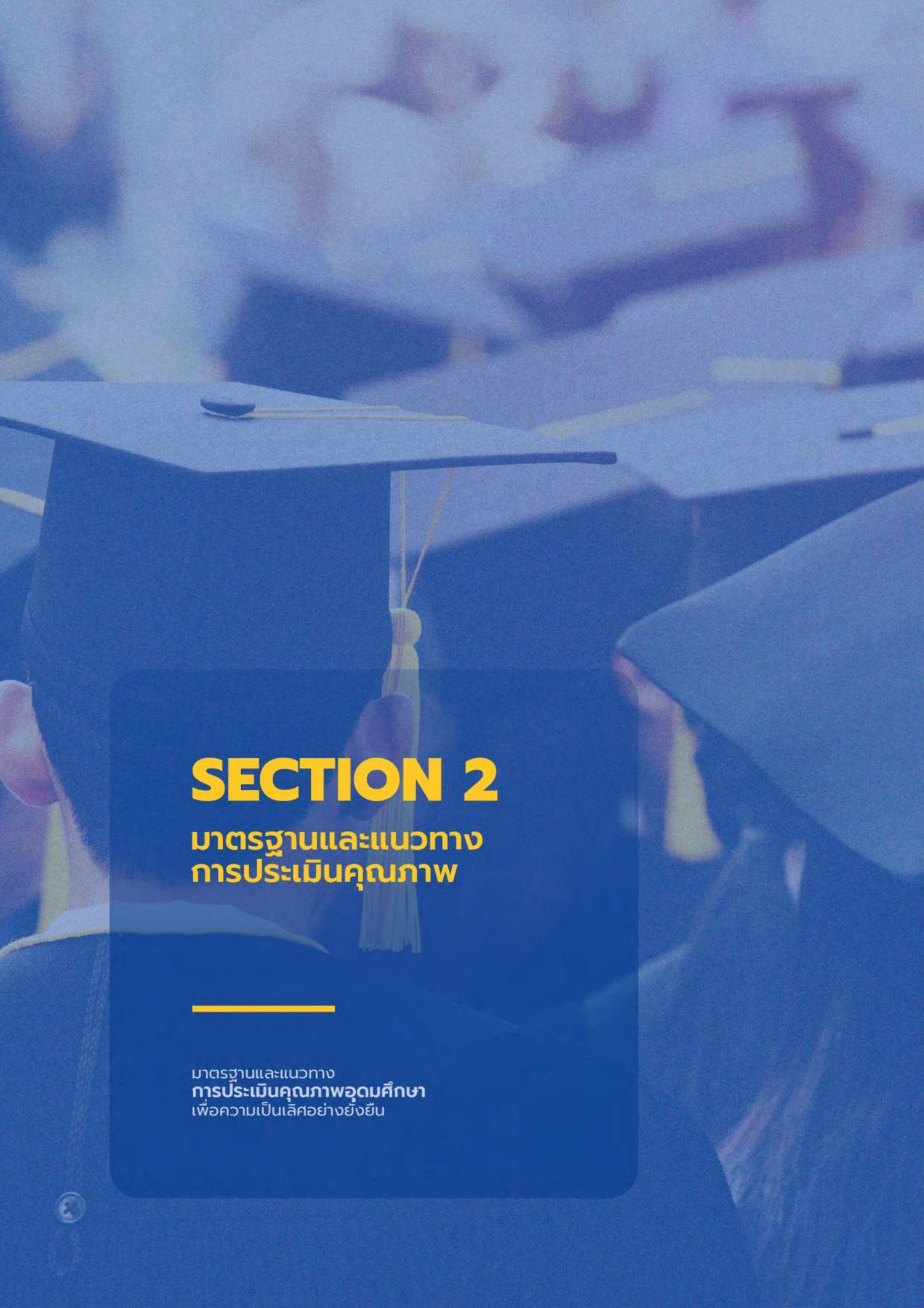
3. เพื่อการพัฒนาและปรับปรุง โดยการใช้ข้อมูลจากการประเมินเพื่อใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการและผลลัพธ์ของสถาบันอุดมศึกษา

4. สะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษา พร้อมทั้งรายงานสถานการณ์ด้านคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ข้อมูลแก่รัฐบาลและหน่วยงานต้นสังกัดในการพิจารณากำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

เกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. ได้มีการวิเคราะห์เป้าหมายของแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการพัฒนาอุดมศึกษา มาตรฐานการจัดการอุดมศึกษา มาตรฐานการประเมินในระดับสากล การจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาและบริบทสถาบัน สร้างกระบวนการที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับปรุงตามความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และความต้องการของผู้เรียน ผู้ให้ทุนและผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยและบริการวิชาการ และสังคม ซึ่งการดำเนินการตามขั้นตอนเหล่านี้จะช่วยให้ตัวชี้วัดการประเมินภายนอกของ สมศ. ระดับอุดมศึกษาสามารถสอดคล้องกับเป้าหมายและบริบทที่กำหนดไว้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการปรับปรุงและพัฒนาด้านการศึกษาในอนาคตได้อย่างแท้จริง

ทั้งนี้ สมศ. ได้รับการรับรองจาก INQAAHE (International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education) ซึ่งเป็นการยืนยันกระบวนการบริหารจัดการประเมินของ สมศ. มีความเป็นมาตรฐานเทียบเคียงได้กับมาตรฐานสากล อีกทั้ง สมศ. ได้บูรณาการมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 นำมาใช้กับการประเมินภายนอกของ สมศ. ซึ่ง สมศ. เชื่อมั่นว่าจะสามารถสร้างคุณค่าของการประเมินให้เป็นกลไกในการยกระดับคุณภาพนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในเวทีสากล

SECTION 2

มาตรฐานและแนวทาง การประเมินคุณภาพ

มาตรฐานและแนวทาง
การประเมินคุณภาพอุดมศึกษา
เพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

STANDARDS AND GUIDELINES

FOR QUALITY ASSESSMENT
IN HIGHER EDUCATION
FOR
SUSTAINABLE
PERFORMANCE
EXCELLENCE

ส่วนที่ 2

มาตรฐานและแนวทางการประเมินคุณภาพอุดมศึกษา เพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

มาตรฐานและแนวทางการประเมินคุณภาพอุดมศึกษาเพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน มีจำนวน 7 องค์ประกอบ 33 ประเด็นพิจารณา ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาจะต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเอง เพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารให้ผู้ประเมินภายนอกได้รับทราบก่อนจะมีการลงพื้นที่เพื่อตรวจเยี่ยม นอกจากนั้นผู้ประเมินภายนอกมีความจำเป็นต้องเข้าใจบริบทของสถาบันอุดมศึกษาอย่างถูกต้อง ภายใต้ข้อมูลสารสนเทศที่เพียงพอ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาว่าผลการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษานั้นมีความสอดคล้องกับบริบทที่แท้จริงของสถาบันอุดมศึกษาหรือไม่ โดย สมศ. ได้พัฒนากรอบแนวทางการเขียนข้อมูลสถาบันอุดมศึกษา (Institutional Profile) เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนรายงานการประเมินตนเอง ดังนี้

ข้อมูลสถาบันอุดมศึกษา (Institutional Profile)

ข้อมูลสถาบันอุดมศึกษา คือ ภาพรวมของสถาบันอุดมศึกษาและสภาวะแวดล้อมเชิงกลยุทธ์ ได้แก่ ลักษณะสถาบันอุดมศึกษา แสดงถึงคุณลักษณะสำคัญของสถาบันอุดมศึกษา บทบาทตามพันธกิจ สถานะทางกฎหมาย ประเภทของสถาบันอุดมศึกษา เช่น สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน สังกัด และกลุ่มที่สถาบันอุดมศึกษาเลือก เป็นต้น

1. สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา

หัวข้อ	คำอธิบาย
(1) การจัดการศึกษา วิจัย บริการวิชาการ และบริการทางการศึกษาอื่น ๆ	ภารกิจและหน้าที่ที่แสดงถึงการจัดการศึกษา วิจัย บริการวิชาการ และบริการอื่น ๆ ที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา วิธีการที่สถาบันอุดมศึกษาจัดบริการให้แก่นักศึกษา ผู้บริหาร อาจารย์ บุคลากร ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
(2) พันธกิจ วิสัยทัศน์ ค่านิยม วัฒนธรรม และสมรรถนะหลัก	พันธกิจ วิสัยทัศน์ ค่านิยม วัฒนธรรมองค์กร และสมรรถนะหลัก ตามที่สถาบันอุดมศึกษามีความมุ่งมั่นในการจัดบริการเพื่อสร้างคุณค่า หรือเป็นเป้าหมายระยะยาว โดยจัดบริการให้เป็นไปตามบริบท วัตถุประสงค์ของประเภท และกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

หัวข้อ	คำอธิบาย
(3) ลักษณะโดยรวมของบุคลากร	ลักษณะโดยรวมของบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาและโครงสร้างในการบริหารบุคลากร - กลุ่มผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร พนักงาน จำแนกตามระดับการศึกษา และตำแหน่งทางวิชาการ - กลุ่มนักศึกษา จำแนกตามสาขาที่เปิดสอน และระดับการศึกษา - ปัจจัยการขับเคลื่อนความผูกพันที่สำคัญของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
(4) สินทรัพย์	สินทรัพย์ที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา เช่น อาคารสถานที่ อุปกรณ์ เทคโนโลยี และทรัพย์สินทางปัญญา
(5) สภาพแวดล้อมด้านกฎระเบียบข้อบังคับที่สำคัญ	- มาตรฐานและข้อกำหนด (standards and regulations) การรับรองคุณภาพ (accreditation) การรับรอง (certification) หรือข้อกำหนดการขึ้นทะเบียน (registration requirements) ที่สำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาต้องดำเนินการ - กฎระเบียบข้อบังคับและข้อกำหนด รวมถึงมาตรฐานด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย มาตรฐานการศึกษา ข้อบังคับด้านสิ่งแวดล้อม การเงิน และการจัดการศึกษา วิจัย บริการวิชาการ และบริการอื่น ๆ - มาตรฐานการศึกษา รวมถึงข้อกำหนดทางกฎหมายระดับท้องถิ่น ประเทศ หรือระหว่างประเทศ ข้อบังคับ และ/หรือจรรยาบรรณและแนวนโยบายด้านการศึกษา รวมถึงการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมการวิจัย

2. ความสัมพันธ์ระดับองค์กร

หัวข้อ	คำอธิบาย
(1) โครงสร้างสถาบันอุดมศึกษา	โครงสร้างการนำองค์กร และการกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษา

หัวข้อ	คำอธิบาย
(2) ผู้เรียน ผู้ให้ทุนและผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยและนวัตกรรม และบริการวิชาการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ความสัมพันธ์ของสถาบันอุดมศึกษากับผู้เรียน ผู้ให้ทุนและผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยและนวัตกรรม และบริการวิชาการ และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา ความต้องการและความคาดหวังที่สำคัญต่อการจัดการศึกษา วิจัย/บริการวิชาการ และบริการอื่น ๆ รวมถึงบริการที่สนับสนุนผู้เรียน แหล่งทุนและผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัยและนวัตกรรม บริการวิชาการ และการปฏิบัติการต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษา
(3) คู่ความร่วมมือ และแนวโน้มทิศทางของความร่วมมือในอนาคต	องค์กรหรือกลุ่มบุคคลที่ทำงานร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา โดยคู่ความร่วมมือ มีเป้าประสงค์ บทบาท และความเกี่ยวข้องที่ชัดเจน สอดคล้องกับพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา โดยจำแนกตามกลุ่มความร่วมมือที่สามารถสร้างหรือส่งผลกระทบเชิงบวกต่อการดำเนินในแต่ละด้าน

3. สภาพแวดล้อมเชิงกลยุทธ์

หัวข้อ	คำอธิบาย
(1) การเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแข่งขัน	การเปลี่ยนแปลงสำคัญที่มีผลต่อสถานการณ์การแข่งขันของสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงแนวทางการสร้างโอกาสในการแข่งขันของสถาบันอุดมศึกษา
(2) ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ	แนวทางการเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขัน (คู่เทียบ/คู่แข่ง) โดยระบุหลักการที่ใช้ในการกำหนดคู่เทียบและแหล่งที่มาที่สำคัญสำหรับข้อมูลเชิงเปรียบเทียบที่สำคัญทั้งสถาบันอุดมศึกษา/องค์กรอื่นที่มีสภาพแวดล้อมหรือบริบทที่ใกล้เคียงกัน
(3) บริบทเชิงกลยุทธ์	ความท้าทายเชิงกลยุทธ์ (Strategic Challenges) ภัยคุกคาม (Threat) ความได้เปรียบเชิงกลยุทธ์ (Strategic Advantages) และโอกาสเชิงกลยุทธ์ (Strategic Opportunity) ที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา
(4) ระบบการปรับปรุงผลการดำเนินการ	ระบบการปรับปรุงผลการดำเนินการโดยรวม และระบบการประกันคุณภาพภายใน ทั้งในระดับหลักสูตร คณะ และสถาบันอุดมศึกษา เครื่องมือและวิธีการที่สำคัญที่ใช้ในระบบดังกล่าว แนวทางในการนำผลการประเมินไปใช้ในการยกระดับคุณภาพ รวมถึงเป้าหมายของการประกันคุณภาพ

มาตรฐานและแนวทาง

การประเมินคุณภาพอุดมศึกษาเพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 33 ประเด็นพิจารณา ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ศักยภาพและความพร้อมของการจัดการศึกษา

ประกอบด้วย 4 ประเด็นพิจารณา คือ

1. ความพร้อมด้านกายภาพ
2. ความพร้อมด้านวิชาการ/วิชาชีพ
3. ความพร้อมด้านการเงินและการบัญชี
4. ความพร้อมด้านการบริหารจัดการ

องค์ประกอบที่ 2 มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา

ประกอบด้วย 7 ประเด็นการพิจารณา คือ

1. นโยบายและทิศทางในการผลิตบัณฑิต
2. การบริหารจัดหลักสูตร
3. การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร
4. การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
5. ผลการบริหารหลักสูตรเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิ
6. การพัฒนาคณาจารย์
7. การประกันคุณภาพการศึกษา

องค์ประกอบที่ 3 มาตรฐานด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม

ประกอบด้วย 6 ประเด็นการพิจารณา คือ

1. นโยบายและทิศทางการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม
2. การนำแผนด้านการวิจัยและนวัตกรรมสู่การปฏิบัติ
3. การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม
4. การบูรณาการการวิจัยกับการเรียนการสอน
5. การบริหารจัดการงานวิจัย นวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญา
6. การกำกับและการประเมินผลการวิจัยและนวัตกรรมและการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์

องค์ประกอบที่ 4 มาตรฐานด้านการบริการวิชาการแก่สังคม

ประกอบด้วย 4 ประเด็นการพิจารณา คือ

1. นโยบายและทิศทางการบริการวิชาการ
2. กระบวนการบริการวิชาการ
3. การส่งเสริมร่วมกันเรียนรู้ในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ
4. การบูรณาการการบริการวิชาการกับการเรียนการสอน

องค์ประกอบที่ 5 มาตรฐานด้านการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

ประกอบด้วย 2 ประเด็นการพิจารณา คือ

1. นโยบายและทิศทางการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม
2. การบูรณาการด้านศิลปะและวัฒนธรรมกับทุกพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา

องค์ประกอบที่ 6 มาตรฐานการดำเนินการเพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา

ประกอบด้วย 4 ประเด็นการพิจารณา คือ

1. การจัดทำกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการเพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน
2. การรับฟังผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
3. การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
4. ระบบการบริหารและพัฒนาบุคลากรให้มีความเป็นเลิศ

องค์ประกอบที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา

ประกอบด้วย 6 ประเด็นการพิจารณา คือ

1. ผลลัพธ์ตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา
2. ผลลัพธ์การนำองค์กร
3. ผลลัพธ์การทำประโยชน์ให้กับสังคม และชุมชนที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา
4. ผลลัพธ์ความพึงพอใจและความผูกพันของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย
5. ผลลัพธ์ด้านบุคลากร
6. ผลลัพธ์ด้านการเงิน

ผู้ประเมินภายนอก

มีความจำเป็นต้องเข้าใจบริบท
ของสถาบันอุดมศึกษาอย่างถูกต้อง
ภายใต้ข้อมูลสารสนเทศที่เพียงพอ

องค์ประกอบและประเด็นพิจารณา

มีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ศักยภาพและความพร้อมของการจัดการศึกษา

1.1 ความพร้อมด้านกายภาพ

องค์ประกอบและประเด็นพิจารณา	ตัวอย่างหลักฐานประกอบการพิจารณา
1.1.1 ทำเลที่ตั้งและบริเวณใกล้เคียง (ก) เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (ข) เป็นสัดส่วนไม่ปะปนกับสถานที่อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา (ค) อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมที่จะสามารถสร้างบรรยากาศทางวิชาการได้ดี **1.1.2 พื้นที่ดำเนินการ** พิจารณาจากการที่สถาบันอุดมศึกษามีพื้นที่ดำเนินการรองรับความเป็นสถาบันอุดมศึกษาอย่างครบถ้วนตามพันธกิจและเพียงพอสำหรับการดำเนินการอย่างมีประสิทธิผล โดยให้มีมาตรฐานเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง **1.1.3 โครงสร้างพื้นฐาน** สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ พิจารณาจาก (ก) มีโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เหมาะสม และเพียงพอต่อการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา (ข) มีสาธารณูปโภคที่เพียงพอ โดยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (ค) มีอุปกรณ์และระบบความปลอดภัย ระบบป้องกันอัคคีภัย โดยให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (ง) มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะผู้ที่ต้องได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษ (จ) มีแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ที่สามารถให้บริการได้อย่างเพียงพอและสอดคล้องกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและบริบทของสังคมดิจิทัลที่ทันสมัย (ฉ) มีระบบการบำรุงรักษาที่เป็นมาตรฐานและต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่ามีความพร้อมต่อการใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่เสมอ	- กฎหมายที่เกี่ยวข้อง - ข้อมูลสารสนเทศของสถาบันอุดมศึกษา - โครงสร้างทางกายภาพ (สาธารณูปโภค ความปลอดภัย ระบบการช่วยเหลือและสิ่งอำนวยความสะดวก) - โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีสารสนเทศ - สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ - เอกสาร/หลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ความพร้อมด้านวิชาการ/วิชาชีพ	
องค์ประกอบและประเด็นพิจารณา	**ตัวอย่างหลักฐานประกอบการพิจารณา**
1.2.1. ขีดความสามารถและเกณฑ์มาตรฐานด้านอัตรากำลังของบุคลากรสายวิชาการ/วิชาชีพ พิจารณาจากการมีบุคลากรสายวิชาการที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในสาขาวิชาและรายวิชาที่เปิดสอน โดยเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาและมีจำนวนที่เหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน และมีบุคลากรสายวิชาชีพที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในวิชาชีพ **1.2.2. การบริหารและการพัฒนาบุคลากร** พิจารณาจากการมีระบบการบริหารและการพัฒนาบุคลากรสายวิชาการ/วิชาชีพและสายสนับสนุนเพื่อให้บุคลากรสายวิชาการ/วิชาชีพและสายสนับสนุน มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง **1.2.3 สภาพแวดล้อมและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้** พิจารณาจากการมีสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่จำเป็น เพียงพอและเหมาะสมกับสาขาวิชาและรายวิชาที่เปิดสอนส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิผล รวมถึงมีการบำรุงรักษาและพัฒนาให้มีความทันสมัยอย่างต่อเนื่อง **1.2.4 ระบบและเครือข่ายความร่วมมือ** พิจารณาจากการมีระบบและและกลไกในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษา การวิจัยและการสร้างนวัตกรรมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ดังนี้ 1. มีนโยบายและทิศทางการสร้างความร่วมมือที่ชัดเจน 2. มีการดำเนินการตามนโยบาย เช่น มีหน่วยงานหรือคณะกรรมการรับผิดชอบ หรือมีแผนกลยุทธ์ร่วมกับเครือข่าย หรือมี MOU หรือบันทึกข้อตกลงที่ชัดเจน เป็นต้น 3. แสดงถึงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายใน (อาจารย์ นักศึกษา บุคลากร) และภายนอก (ภาคีเครือข่ายต่าง ๆ) 4. มีการติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงโดยใช้ข้อมูลและผลลัพธ์มาปรับปรุงเพื่อให้มีประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง	- เอกสารเกี่ยวกับโครงสร้าง บุคลากร หลักสูตร ทรัพยากร การประเมินผล และเทคโนโลยี ที่ปรากฏอยู่ในรายงานผลการดำเนินงานพิจารณาเชิงระบบ - ศูนย์การเรียนรู้ (Learning center) หรือหน่วยงานอื่นที่มีสิ่งสนับสนุนด้านการเรียนรู้ - รายงานผลการดำเนินงานเครือข่ายความร่วมมือพิจารณาเชิงระบบ - เอกสาร/หลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.3 ความพร้อมด้านการเงินและการบัญชี	
องค์ประกอบและประเด็นพิจารณา	**ตัวอย่างหลักฐานประกอบการพิจารณา**
1.3.1 งบประมาณดำเนินการตามพันธกิจ พิจารณาจากการมีเงินทุนและทรัพย์สินอื่น มีแหล่งทุนเพียงพอสำหรับการดำเนินการตามพันธกิจรวมทั้งมีแผนการบริหารความเสี่ยงในแต่ละพันธกิจ **1.3.2 การวิเคราะห์ความคุ้มค่า** พิจารณาจากการมีการวิเคราะห์รายรับ รายจ่าย ต้นทุนต่อหน่วยของหลักสูตรการศึกษาและความคุ้มค่าของการดำเนินงาน **1.3.3 สถานะการเงินและแผนกลยุทธ์ทางการเงิน** พิจารณาจากการประมาณการสถานะการเงินที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาในอนาคต และมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ทางการเงินเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางการเงินสำหรับการดำรงอยู่ของสถาบันอุดมศึกษาอย่างมีคุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด **1.3.4 ระบบบัญชีที่เป็นมาตรฐาน** พิจารณาจากการมีระบบบัญชีที่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีและระบบตรวจสอบที่มีมาตรฐาน	- รายงานงบประมาณและการเงินประจำปีของสถาบันอุดมศึกษา - ฐานข้อมูลการอุดมศึกษาตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาการเปิดเผยข้อมูลการอุดมศึกษา พ.ศ. 2566 ที่แสดงในบัญชี 1 ข้อมูลการนำองค์กร - เอกสาร/หลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.4 ความพร้อมด้านการบริหารจัดการ	
องค์ประกอบและประเด็นพิจารณา	**ตัวอย่างหลักฐานประกอบการพิจารณา**
1.4.1 *สภาสถาบันอุดมศึกษา* พิจารณาจากการมีสภาสถาบันอุดมศึกษาที่ประกอบด้วยบุคคลซึ่งมีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในเชิงบริหารด้านต่าง ๆ ที่หลากหลาย เพื่อกำหนดนโยบาย วางกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ รวมถึงการกำกับดูแลการดำเนินงานของสถาบันให้เป็นไปตามกฎหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สามารถชี้นำและกำกับการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา และมีกระบวนการประเมินสภาสถาบันอุดมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ	- โครงสร้างการบริหารองค์กร - รายงานผลการดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารและสภามหาวิทยาลัย - รายงานผลการประเมินสภาสถาบันอุดมศึกษา อธิการบดี ผู้บริหารและบุคลากร - ผลการจัดการข้อร้องเรียน

1.4 ความพร้อมด้านการบริหารจัดการ	
องค์ประกอบและประเด็นพิจารณา	**ตัวอย่างหลักฐานประกอบการพิจารณา**
1.4.2 ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา พิจารณาจากมีผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถ มีความซื่อสัตย์และมีประสบการณ์ในด้านการบริหารสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงมีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาในการบริหารจัดการสถาบัน กำหนดนโยบายและแผนพัฒนา ควบคุมดูแลบุคลากร การเงินและทรัพย์สินของสถาบัน รวมถึงการประกันคุณภาพการศึกษา **1.4.3 บุคลากรสายสนับสนุน** พิจารณาจากการมีบุคลากรสายสนับสนุนที่มีความรู้ ความชำนาญในการบริหารจัดการอย่างเหมาะสมและเพียงพอ โดยมีระบบการบริหารและการพัฒนาบุคลากรดังกล่าวเพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง **1.4.4 ระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล** พิจารณาจากการมีระบบการกำกับดูแลสถาบันอุดมศึกษา ตั้งแต่ระดับสภาสถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหารและคณาจารย์ในทุกระดับให้มีการบริหารและปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามหลักธรรมาภิบาล **1.4.5 ระบบการรับฟังความคิดเห็น** พิจารณาจากกลไกและประสิทธิภาพของกลไกของระบบการรับฟัง การวิเคราะห์และการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ผู้ใช้บัณฑิต ท้องถิ่น ชุมชน สังคม และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการจัดทำแผนพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา การเปิดหลักสูตรการศึกษา การจัดการศึกษา การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม การประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินผล ทั้งนี้ โดยเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนและกลุ่มต่าง ๆ จะได้รับ	- กระบวนการการสรรหาสภาฯ และผู้บริหาร ที่เป็นไปตามคุณสมบัติและไม่มีคุณสมบัติต้องห้าม - กฎหมาย ข้อกำหนด ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา - ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและการตัดสินใจ - ระบบการบริหารบุคลากรสายสนับสนุน - เอกสาร/หลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบที่ 2 มาตรฐานด้านการจัดการศึกษา

องค์ประกอบและประเด็นพิจารณา	ตัวอย่างหลักฐานประกอบการพิจารณา
2.1 นโยบายและทิศทางในการผลิตบัณฑิต พิจารณาจากการกำหนดนโยบาย ทิศทาง เป้าหมาย วัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาของหลักสูตรและทิศทางในการผลิตบัณฑิตและกำลังคนตรงตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต ชุมชน สังคม ประเทศชาติและนานาชาติ ทั้งนี้ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา	- แผนการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา - นโยบายการรับนักศึกษา - แผนการบริหารหลักสูตร - ผลการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาย้อนหลัง 3 ปี - ผลการสำรวจการมีงานทำของบัณฑิต - รายงานผลการประเมินหลักสูตร (จำนวนอาจารย์ จำนวนหลักสูตรที่ผ่านการประเมิน จำนวนหลักสูตรที่ผ่านการรับรองจากสภาวิชาชีพสัดส่วนจำนวนอาจารย์ต่อนักศึกษา - แผนการพัฒนาอาจารย์ - รายงานผลการพัฒนาอาจารย์เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ - ผลการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต - เอกสาร/หลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2.2 การบริหารจัดการหลักสูตร พิจารณาจากแผนการบริหารหลักสูตร การจัดให้มีหลักสูตรการศึกษาที่หลากหลายไม่ว่าแบบให้ปริญญาหรือแบบไม่ให้ปริญญา เพื่อส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้และการศึกษาตลอดชีวิต รวมถึงการมีกลไกในการควบคุมคุณภาพของหลักสูตร การประเมินหลักสูตรเพื่อให้บรรลุตามแผนและวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอน ตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	
2.3 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร พิจารณาจากการมีกระบวนการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรสำหรับแผนการศึกษาทั้งหมด ซึ่งมีการกำหนด นำไปใช้ ตรวจสอบ และปรับปรุงผลลัพธ์การเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้แน่ใจว่ามีความทันสมัยและตรงตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการนำผลความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต หรือผลจากเครือข่ายความร่วมมือระหว่างคณะ/สถาบันอุดมศึกษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์และแบ่งปันทรัพยากรร่วมกัน หรือผลการวิเคราะห์ Demand และ Supply ของตลาดแรงงานซึ่งอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบ พัฒนาหลักสูตร หรือการบูรณาการหลักสูตร เพื่อให้ได้มาซึ่งคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์	
2.4 การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พิจารณาจากการมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย สร้างสรรค์ ยืดหยุ่น เพื่อสร้างโอกาสและความเท่าเทียมให้แก่ผู้เรียนและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น Micro-credential, Research based, Work integrated learning เป็นต้น	

องค์ประกอบและประเด็นพิจารณา	ตัวอย่างหลักฐานประกอบการพิจารณา
2.5 ผลการบริหารหลักสูตรเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิ พิจารณาจากผลการบริหารหลักสูตร การวางแผน การกำกับติดตามและการประเมินผล เพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาและความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต	
2.6 การพัฒนาคณาจารย์ พิจารณาจากการมีแผนการพัฒนาอาจารย์ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้อาจารย์ได้พัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะและประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ และการดำเนินการตามพันธกิจอื่นของสถาบันอุดมศึกษา มีการติดตามและประเมินผลการพัฒนาอาจารย์อย่างเป็นระบบ เพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	
2.7 การประกันคุณภาพการศึกษา พิจารณาจากการมีระบบกลไกในการกำกับดูแลให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับหลักสูตร ระดับคณะ และระดับสถาบัน รวมถึงการนำผลการประกันคุณภาพทุกระดับมาปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นวัฒนธรรมคุณภาพ	

องค์ประกอบที่ 3 มาตรฐานด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม

องค์ประกอบและประเด็นพิจารณา	ตัวอย่างหลักฐานประกอบการพิจารณา
3.1 นโยบายและทิศทางการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม พิจารณาจากการกำหนดนโยบายและทิศทางการวิจัยและการสร้างนวัตกรรมที่สอดคล้องกับทิศทางการขับเคลื่อนสถาบันอุดมศึกษาและการพัฒนาประเทศและเชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ศิลปะและวัฒนธรรม หรือสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา	- แผนการวิจัยและนวัตกรรมของสถาบันอุดมศึกษา - ผลการดำเนินงานด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรมย้อนหลัง 3 ปี - โครงสร้างหน่วยงานวิจัยและนวัตกรรม เช่น ศูนย์วิจัย สำนักวิจัย สถาบันนวัตกรรม - ฐานข้อมูลสารสนเทศของนักวิจัย - ทุนวิจัยภายใน/ โครงการสนับสนุน
3.2 การนำแผนด้านการวิจัยและนวัตกรรมสู่การปฏิบัติ พิจารณาจากความสอดคล้องของแผนกับพันธกิจและเป้าหมาย การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร มีหน่วยงานหรือกลไกสนับสนุน เช่น สำนักงานวิจัย ศูนย์นวัตกรรม มีการติดตามความก้าวหน้าและการรายงานผลอย่างเป็นระบบ	

องค์ประกอบและประเด็นพิจารณา	ตัวอย่างหลักฐานประกอบการพิจารณา
3.3 การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม พิจารณาจากการมีแผนพัฒนาศักยภาพของคณาจารย์ นักวิจัย และผู้เรียน ให้มีความสามารถในการสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรม และมีระบบกลไกในการประเมินผลที่ชัดเจน มีหลักสูตร/โครงการอบรมเพื่อพัฒนาทักษะวิจัย มีเครือข่ายหรือกลไกการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หรือที่ปรึกษา รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรให้เพียงพอในการสร้างผลงานวิจัยและนวัตกรรม สนับสนุนและส่งเสริมการจัดหาแหล่งทุนและแหล่งตีพิมพ์เผยแพร่	- รายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการวิจัยและนวัตกรรม - ผลงานวิจัยตีพิมพ์ ทั้งในวารสารระดับชาติและนานาชาติ (เช่น TCI, ISI, Scopus) - สถิติและฐานข้อมูลผลงานตีพิมพ์ จำนวนสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ ทรัพย์สินทางปัญญา - ผลงานนวัตกรรม ที่ได้รับรางวัลในระดับชาติ/นานาชาติ - จำนวนผลงานวิจัยที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์ (เช่น เชิงพาณิชย์ รายได้จาก start up เชิงวิชาการ เชิงนโยบาย เป็นต้น) - หลักฐานความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม หรือหน่วยงานภายนอก - ข้อตกลง MOU, MOA ด้านวิจัยและนวัตกรรม - ตัวอย่างโครงการวิจัยที่สร้างผลกระทบทางเศรษฐกิจหรือสังคม - หลักฐานการอบรมพัฒนานักวิจัย (Workshop, Mentoring) - คู่มือกระบวนการพิจารณาทุนวิจัย - ระบบฐานข้อมูลวิจัยของสถาบัน
3.4 การบูรณาการการวิจัยกับการเรียนการสอน พิจารณาจากการส่งเสริมการบูรณาการการวิจัยกับการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการวิจัยแก่ผู้เรียน การนำผลวิจัยมาปรับเนื้อหาในวิชาเรียน หรือใช้เป็น Case Study ในการสอน รวมทั้งการสนับสนุนให้นักศึกษาร่วมเป็นนักวิจัยหรือผู้ช่วยวิจัยกับอาจารย์	
3.5 การบริหารจัดการงานวิจัย นวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญา พิจารณาจากการจัดให้มีระบบนิเวศการวิจัย พร้อมทั้งระบบการบริหารจัดการงานวิจัย นวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น มีระบบการจัดสรรงบประมาณ มีหน่วยงานดูแลโดยตรง เช่น สถาบันวิจัย สำนักนวัตกรรม ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี เป็นต้น มีการนโยบาย/ระเบียบ/คู่มือ ที่เกี่ยวกับการจัดการงานวิจัย นวัตกรรม และทรัพย์สินทางปัญญา มีระบบติดตาม/ประเมินผลโครงการวิจัย รวมทั้งมีข้อมูลผลงานวิจัย นวัตกรรมและทรัพย์สินทางปัญญาของสถาบันอุดมศึกษาที่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน สอดคล้องตามบริบทความเชี่ยวชาญของสถาบันอุดมศึกษา	
3.6 การกำกับและการประเมินผลการวิจัยและนวัตกรรม และการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ พิจารณาจากประสิทธิภาพในการกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามจริยธรรมในการวิจัย มีกระบวนการติดตามประเมินผล รวมถึงระบบและกลไกในการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยและนวัตกรรม การส่งเสริมการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์หรือ	

องค์ประกอบและประเด็นพิจารณา	ตัวอย่างหลักฐานประกอบการพิจารณา
เชิงสาธารณะ และมีการประเมินผลกระทบของผลงานวิจัยและนวัตกรรมของสถาบันอุดมศึกษาที่มีผลต่อชุมชนและระบบนิเวศของสถาบันอุดมศึกษา	- แบบสอบถามหรือผลสำรวจความพึงพอใจของอาจารย์/นักวิจัยต่อระบบสนับสนุน - เอกสาร/หลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

องค์ประกอบที่ 4 มาตรฐานด้านการบริการวิชาการแก่สังคม

องค์ประกอบและประเด็นพิจารณา	ตัวอย่างหลักฐานประกอบการพิจารณา
4.1 **นโยบายและทิศทางการบริการวิชาการ** พิจารณาจากการกำหนดนโยบายและทิศทางการบริการวิชาการโดยสถาบันอุดมศึกษามีแผน นโยบาย และแนวปฏิบัติในด้านการสร้างประโยชน์ต่อสังคมของสถาบันอุดมศึกษา รวมถึง Sustainable Development Goals (SDGs) ที่ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีการเป้าหมายและตัวชี้วัดเชิงผลลัพธ์ (Objective Key Results: OKR) ที่ชัดเจนเพื่อให้บรรลุผลดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา	- แผนการบริการทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา - รายงานผลการดำเนินงานการบริการวิชาการย้อนหลัง 3 ปี - ฐานข้อมูลสารสนเทศผลการบริการวิชาการแก่สังคม - ระเบียบหรือหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณบริการวิชาการ - ข้อตกลง MOU/MOA กับหน่วยงานชุมชน ภาคอุตสาหกรรม หรือภาครัฐ - เอกสาร/หลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
4.2 **กระบวนการบริการวิชาการ** พิจารณาจากการกำกับดูแลกระบวนการบริการวิชาการให้มีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ มีขั้นตอนดำเนินงานบริการวิชาการชัดเจนตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหาชุมชน การออกแบบโครงการและมีการติดตามประเมินผล ทั้งที่เป็นการบริการของหน่วยงานและของคณาจารย์	
4.3 **การส่งเสริมร่วมกันเรียนรู้ในการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ** พิจารณาจากโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมให้คณาจารย์ ผู้เรียน และชุมชนร่วมกันเรียนรู้โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ตอบสนองและสร้างประโยชน์แก่ชุมชน สังคม และประเทศ ตามความเชี่ยวชาญและอัตลักษณ์ของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา	

องค์ประกอบและประเด็นพิจารณา	ตัวอย่างหลักฐานประกอบการพิจารณา
4.4 การบูรณาการการบริการวิชาการกับการเรียนการสอน พิจารณาจากการส่งเสริมให้มีการบูรณาการการบริการวิชาการกับการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการเรียนรู้ เช่น หลักสูตร/วิชาเรียน มี Learning Outcome ที่ชี้ให้เห็นการนำโจทย์จริง/ปัญหาจริงจากชุมชนหรืออุตสาหกรรมมาใช้ หรือผู้เรียนมีโอกาสลงพื้นที่จริงเพื่อเก็บข้อมูล วิเคราะห์ปัญหาและนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาชุมชน	

องค์ประกอบที่ 5 มาตรฐานด้านการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

องค์ประกอบและประเด็นพิจารณา	ตัวอย่างหลักฐานประกอบการพิจารณา
5.1 นโยบายและทิศทางการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรม พิจารณาจากการกำหนดนโยบายและทิศทางการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ เพื่อการธำรงรักษา สืบสาน เผยแพร่ศิลปะและวัฒนธรรมไทย หรือการพัฒนาต่อยอดและสร้างคุณค่าใหม่	- แผนการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษา - รายงานผลการดำเนินการโครงการ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปะและวัฒนธรรม 3 ปีย้อนหลัง - รายงานผลการการบูรณาการด้านศิลปะและวัฒนธรรมกับพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา - ฐานข้อมูลสารสนเทศผลการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม - เอกสาร/หลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
5.2 การบูรณาการด้านศิลปะและวัฒนธรรมกับทุกพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา พิจารณาจากการที่สถาบันอุดมศึกษาจัดการเรียนรู้ หรือให้บริการวิชาการ การวิจัย เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาหลากหลายของท้องถิ่นและของชาติ ให้เหมาะสมตามบริบทของสถาบันอุดมศึกษาและกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา	

องค์ประกอบที่ 6
มาตรฐานการดำเนินการเพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืนของสถาบันอุดมศึกษา

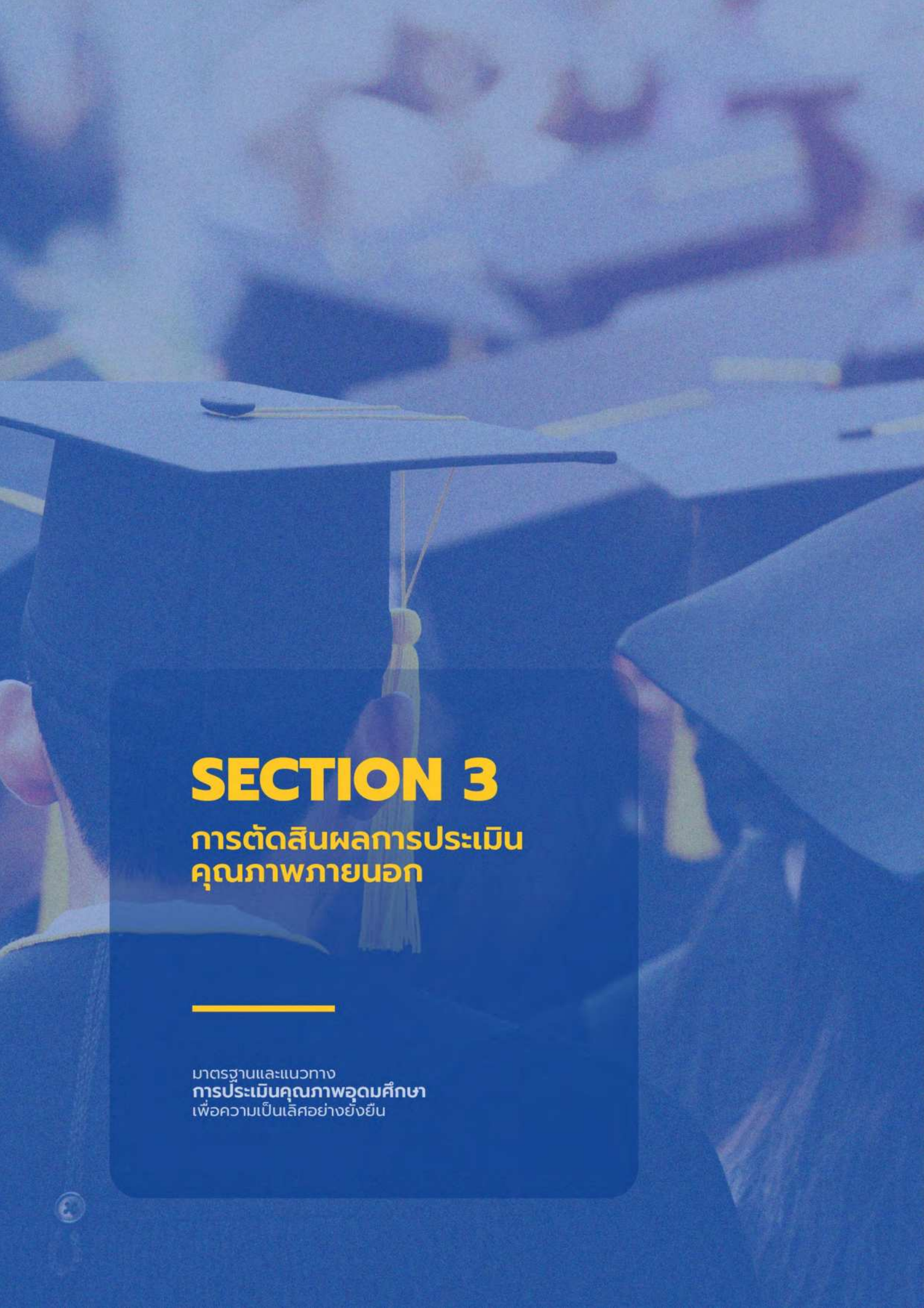
องค์ประกอบและประเด็นพิจารณา	ตัวอย่างหลักฐานประกอบการพิจารณา
6.1 การจัดทำกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการเพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน พิจารณาจากการจัดทำกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ โดยมีการจัดทำและดำเนินการตามแผนพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งต้องสอดคล้องตามหลักธรรมาภิบาล และแผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ครอบคลุมการดำเนินงานตามกลยุทธ์และการดำเนินงานตามพันธกิจ และมีการถ่ายทอดสู่การปฏิบัติให้มีประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นเป้าหมายเชิงกลยุทธ์และตัวชี้วัดผลสำเร็จ (OKR) ที่วัดได้จริง รวมถึงการมุ่งสู่ความเป็นนานาชาติ การใช้ประโยชน์จากเครือข่ายและคู่ความร่วมมือเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันและสร้างนวัตกรรม	- แผนพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา - แผนปฏิบัติการประจำปีของสถาบัน อุดมศึกษา - คู่มือ/มาตรฐานการประกันคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษา - ผลการประกันคุณภาพภายในย้อนหลัง 3 ปี - รายงานประเมินตนเอง (SAR) - กลไกในการนำแผนสู่การปฏิบัติ - ความร่วมมือกับเครือข่ายระดับชาติ/นานาชาติ - รายงานการมีส่วนร่วมของนักศึกษา ศิษย์เก่า ชุมชน - เอกสาร/หลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
6.2 การรับฟังผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พิจารณาจากการจัดให้มีการวิเคราะห์ความต้องการและความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ครอบคลุมผู้ใช้บัณฑิต คู่ความร่วมมือ ผู้เรียน และบุคลากรเพื่อประกอบการจัดทำกลยุทธ์สำหรับปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการในทุกพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มความพึงพอใจให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม	
6.3 การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน พิจารณาจากการติดตาม ทบทวน และปรับปรุงแผนอย่างสม่ำเสมอ มีผลการดำเนินการที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิผลเพื่อความเป็นเลิศ มีกระบวนการสร้างนวัตกรรมและริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดจากวิเคราะห์และจัดการข้อมูลอย่างเหมาะสม สามารถนำมาใช้สนับสนุนการตัดสินใจเพื่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และพัฒนากลยุทธ์เพื่อเพิ่มโอกาสในการสร้างนวัตกรรมที่สอดคล้องตามบริบทของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา	

องค์ประกอบและประเด็นพิจารณา	ตัวอย่างหลักฐานประกอบการพิจารณา
6.4 ระบบการบริหารและพัฒนาบุคลากรให้มีความเป็นเลิศ พิจารณาจากประเมินความต้องการด้านอัตรากำลังและขีดความสามารถของบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษา มีระบบบริหารงานบุคคลให้มีความเป็นมืออาชีพครอบคลุมกระบวนการสรรหา คัดเลือก การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ ระบบสวัสดิการ การประเมินผลและโอกาสเติบโตในอาชีพ	

องค์ประกอบที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา

องค์ประกอบและประเด็นพิจารณา	ตัวอย่างหลักฐานประกอบการพิจารณา
7.1 ผลลัพธ์ตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา พิจารณาจากผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินการตามองค์ประกอบที่ 2 ด้านการจัดการศึกษา องค์ประกอบที่ 3 ด้านการวิจัยและการสร้างนวัตกรรม องค์ประกอบที่ 4 การบริการวิชาการแก่สังคม องค์ประกอบที่ 5 ด้านการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม และผลลัพธ์ตามพันธกิจอื่น ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาที่เผยแพร่ต่อสาธารณะ	- ผลการประกันคุณภาพภายใน - รายงานการประเมินตนเอง - เว็บไซต์สถาบันอุดมศึกษา - สถิติอัตราการสำเร็จการศึกษาตามกำหนด - ผลการสำรวจการมีงานทำของบัณฑิต - ผลคะแนนสอบมาตรฐานวิชาชีพ (ถ้ามี) - จำนวนผู้เรียนที่ได้รางวัลวิชาการ/ ผลงานประกวด - จำนวนผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ (ISI, Scopus ฯลฯ) - สิทธิบัตร/อนุสิทธิบัตร/ลิขสิทธิ์/นวัตกรรมที่ได้จดทะเบียน - รายได้จากงานวิจัยหรือการถ่ายทอดเทคโนโลยี
7.2 ผลลัพธ์การนำองค์กร พิจารณาจากการกำกับดูแล และการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ แสดงให้เห็นว่ามีการขับเคลื่อนตามวิสัยทัศน์/ยุทธศาสตร์ของสถาบันอุดมศึกษาอย่างชัดเจน มีเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ที่เป็นรูปธรรมและบรรลุเป้าหมายได้จริง บัณฑิตมีคุณภาพสูงขึ้น มีผลงานเป็นที่ยอมรับ บุคลากรได้รับการพัฒนาศักยภาพตามแผน	
7.3 ผลลัพธ์การทำประโยชน์ให้กับสังคมและชุมชนที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา พิจารณาจากผลลัพธ์และผลกระทบจากการทำประโยชน์ให้กับสังคมที่ครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม และชุมชนที่สำคัญของสถาบันอุดมศึกษา	

องค์ประกอบและประเด็นพิจารณา	ตัวอย่างหลักฐานประกอบการพิจารณา
7.4 ผลลัพธ์ความพึงพอใจและความผูกพันของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พิจารณาจากผลลัพธ์ด้านความพึงพอใจและความผูกพันของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้เสีย มีการวิเคราะห์ความพึงพอใจและนำผลไปปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	- โครงการบริการวิชาการที่ตอบโจทย์ชุมชน - ผลงาน/กิจกรรม/นิทรรศการที่เผยแพร่วัฒนธรรม - เอกสาร/หลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
7.5 ผลลัพธ์ด้านบุคลากร พิจารณาจากผลลัพธ์ด้านบุคลากรทั้งด้านอัตรากำลังและขีดความสามารถของบุคลากร ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน ด้านความมั่นคงในอาชีพ ด้านสวัสดิการและผล ประโยชน์ตอบแทน การพัฒนาบุคลากรทั้งด้านสายวิชาการวิชาชีพและสายสนับสนุน	
7.6 ผลลัพธ์ด้านการเงิน พิจารณาจากผลลัพธ์ด้านการเงินและงบประมาณ สะท้อนเสถียรภาพและความยั่งยืนในการดำเนินการตามพันธกิจต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษา มีระบบบริหารความเสี่ยงและการดำเนินการที่โปร่งใส	

SECTION 3

การตัดสินผลการประเมินคุณภาพภายนอก

มาตรฐานและแนวทาง
การประเมินคุณภาพอุดมศึกษา
เพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

STANDARDS AND GUIDELINES

FOR QUALITY ASSESSMENT
IN HIGHER EDUCATION
FOR
SUSTAINABLE
PERFORMANCE
EXCELLENCE

ส่วนที่ 3

การตัดสินผลการประเมินคุณภาพภายนอก

เกณฑ์การประเมิน จะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบการประเมินใน 3 มิติ ดังนี้

1. เกณฑ์การประเมิน <u>องค์ประกอบที่ 1</u>

ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน (Non-compliance)

สถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินการตามมาตรฐาน
แต่ยังไม่ครอบคลุมทุกประเด็นพิจารณา

เป็นไปตามมาตรฐาน (Compliance)

สถาบันอุดมศึกษา **มีการดำเนินการตามมาตรฐานทุกประเด็นพิจารณา** และมีการติดตาม ทบทวน และปรับปรุงการดำเนินการตามมาตรฐานอย่างสม่ำเสมอ

2. เกณฑ์การประเมิน <u>องค์ประกอบที่ 2 – 6</u>

ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน) (Non-compliance)

ไม่สอดคล้อง/ไม่เป็นไปตามมาตรฐานในบางประเด็นพิจารณา

เป็นไปตามมาตรฐาน (Compliance)

สถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินการที่สอดคล้องกับมาตรฐาน**ทุกประเด็นพิจารณา** โดยมีแนวทางหรือวิธีการปฏิบัติของกระบวนการที่สำคัญ**ตามบริบทของสถาบันอุดมศึกษา/กลุ่มสถาบันอุดมศึกษา** และมีการติดตาม ทบทวน และปรับปรุงการดำเนินการตามมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง

มีพัฒนาการ (Development)

สถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินการที่สอดคล้องกับมาตรฐานทุกประเด็นพิจารณา รวมถึงการ**แสดงประสิทธิผล**ของกระบวนการที่สำคัญตามบริบท/กลุ่มสถาบันอุดมศึกษา โดย**มีวิธีการกำหนดผลลัพธ์ที่สำคัญ ครอบคลุมมาตรฐาน**เพื่อใช้ในการติดตาม ทบทวน และปรับปรุงการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

มีความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness)

สถาบันอุดมศึกษามีการดำเนินการที่สอดคล้องกับมาตรฐานทุกประเด็นพิจารณา รวมถึงการแสดงประสิทธิผลของกระบวนการที่สำคัญ **สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี (Recognition) และมีการสร้างนวัตกรรม (Innovation) ที่นำไปสู่การเป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำ (Benchmark leader)** ตามบริบทของสถาบันอุดมศึกษา

3. เกณฑ์การประเมิน องค์ประกอบที่ 7

ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน (Non-compliance)

สถาบันอุดมศึกษาเริ่มมีการออกแบบการวัดผลและการติดตามตัวชี้วัด แต่ยังไม่แสดงผลลัพธ์ที่สำคัญตามพันธกิจ

เป็นไปตามมาตรฐาน (Compliance)

สถาบันอุดมศึกษา แสดงผลลัพธ์ครอบคลุมทุกประเด็นพิจารณาตามมาตรฐาน และแสดงการติดตามตัวชี้วัดที่ทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง บรรลุเป้าหมายที่สถาบันอุดมศึกษากำหนดอย่างเหมาะสม

มีพัฒนาการ (Development)

สถาบันอุดมศึกษา แสดงผลลัพธ์ที่ดี (Good results) สูงกว่าเป้าหมายที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด แสดงแนวโน้มที่ดี และแสดงผลการเทียบเคียง (Benchmark) ในระดับที่ดีกว่าสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่มีบริบท/กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเดียวกัน

มีความสามารถในการแข่งขัน (Competitiveness)

สถาบันอุดมศึกษา แสดงผลลัพธ์ที่โดดเด่น/ดีมาก (Excellent results) แสดงแนวโน้มที่ดีอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับผู้นำ (Benchmark leader) ของสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่มีบริบท/กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเดียวกัน

การตัดสินผลการประเมิน

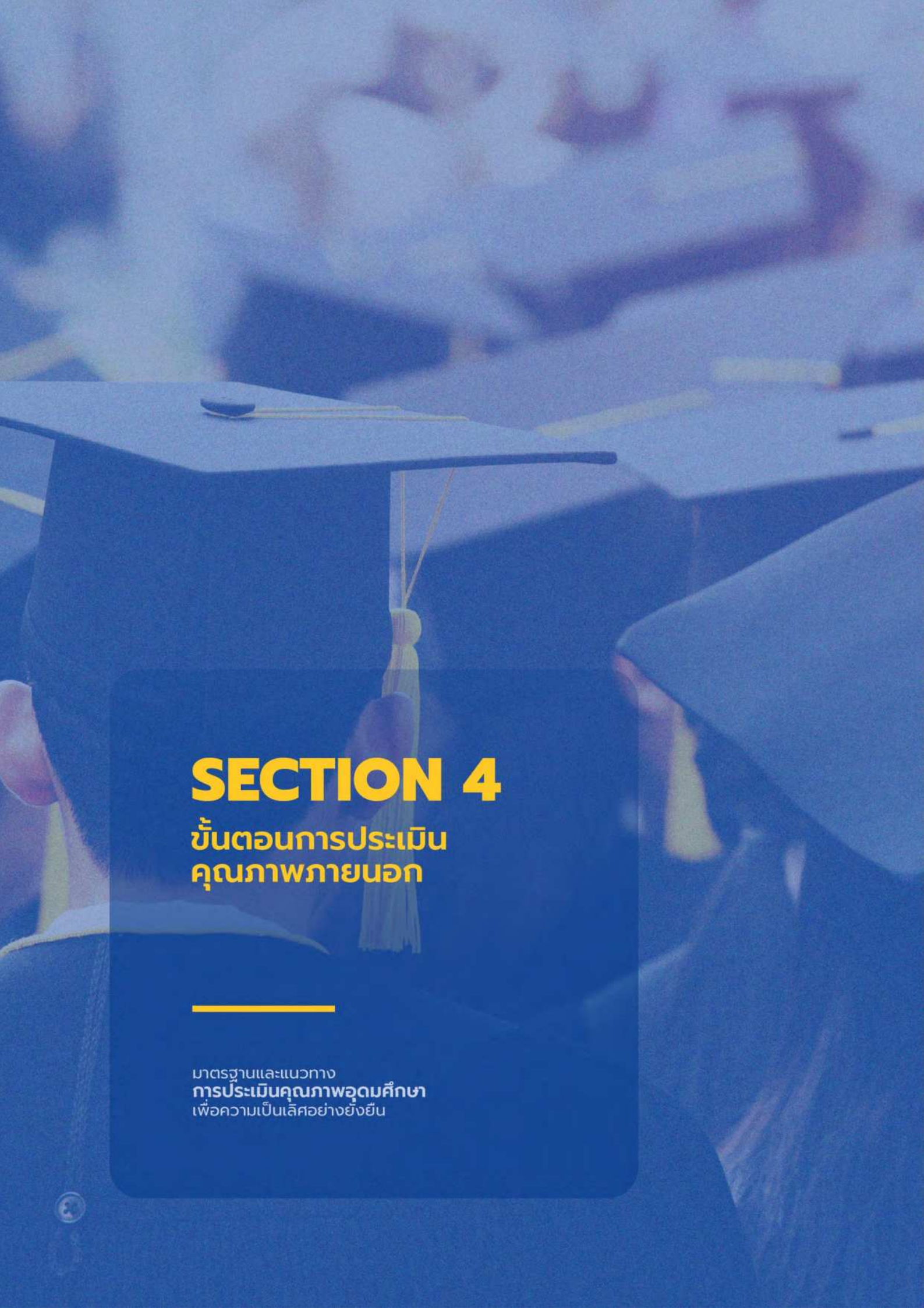
ตาม “มาตรฐานและแนวทางการประเมินคุณภาพอุดมศึกษาเพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน”

มีการตัดสินผล 2 ระดับ คือ

(1) การตัดสินผลการประเมิน **ระดับองค์ประกอบ**

(2) การตัดสินผลการประเมิน **ระดับสถาบัน**

โดยมีแนวทางการตัดสินผลการประเมินแบบองค์รวม **(Overall Holistic)**
โดยใช้ความเชี่ยวชาญของคณะผู้ประเมินภายนอก **(Expert Judgement)**

SECTION 4

ขั้นตอนการประเมิน คุณภาพภายนอก

มาตรฐานและแนวทาง
การประเมินคุณภาพอุดมศึกษา
เพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

STANDARDS AND GUIDELINES

FOR QUALITY ASSESSMENT
IN HIGHER EDUCATION
FOR
SUSTAINABLE
PERFORMANCE
EXCELLENCE

ส่วนที่ 4

ขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายนอก

ตามที่มาตรา 64 แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2568 กำหนดให้คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา มีอำนาจประกาศกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทำหน้าที่เป็นหน่วยงานประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา ซึ่งคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ 3/2564 เมื่อวันที่ 10 มีนาคม พ.ศ. 2564 ได้มีมติเห็นชอบหลักเกณฑ์ วัตถุประสงค์ และเงื่อนไขในการกำหนดหน่วยงานในการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา และออกประกาศกำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา โดยเห็นว่าสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีคุณสมบัติและแนวทางการประเมินสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ วัตถุประสงค์ และเงื่อนไขในการกำหนดหน่วยงานประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา ตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง หน่วยงานประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา ประกาศ ณ วันที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2564

มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. **สถาบันอุดมศึกษาที่จะขอรับการประเมินคุณภาพภายนอก ต้องมีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในและมีการรายงานผล**การดำเนินการต่อสภาสถาบันอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการรายงานผลการประกันคุณภาพของสถาบันให้สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมทราบแล้ว และมีการดำเนินการ ดังนี้

   1.1 **ศึกษามาตรฐานและแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก**สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2568 พร้อมทั้งแจ้งความประสงค์และลงนามขอรับการประเมินคุณภาพภายนอกกับ สมศ.

   1.2 **จัดทำรายงานผลการดำเนินการตามมาตรฐานและแนวทางการประเมินคุณภาพ**อุดมศึกษาเพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

2 **สำนักงานส่งรหัสผู้ใช้งาน (username & password) เพื่อใช้งานระบบสารสนเทศ**เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก (ระดับอุดมศึกษา) ที่ลิงก์ https://forms.gle/jckHpMSzAFbMv2KR8

2.1 **สถาบันอุดมศึกษาเข้าใช้งานระบบสารสนเทศ**เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก (ระดับอุดมศึกษา) (www.higherqa.net) กรอกข้อมูล แนบไฟล์เอกสารประกอบการประเมินอื่น ๆ และข้อมูลตามที่ระบุ พร้อมทั้ง ยืนยันแจ้งความประสงค์ขอรับการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา

2.2 **สมศ. พิจารณาความถูกต้องและความครบถ้วนของรายงานการประเมินตนเอง**ของสถาบันอุดมศึกษาตามรูปแบบที่ สมศ. กำหนด และแจ้งกลับไปยังสถาบันอุดมศึกษาในกรณีที่ข้อมูลประกอบการประเมินคุณภาพภายนอกไม่ครบถ้วน

3 **สมศ. จัดคณะผู้ประเมินภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญ** มีความเข้าใจในบริบทของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อทำการประเมินคุณภาพภายนอก

4 **จัดทำหนังสือแจ้งรายชื่อคณะผู้ประเมินภายนอก**ให้สถาบันอุดมศึกษาทราบและพิจารณาคุณสมบัติผู้ประเมินภายนอกเรื่องการไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือบทบาทขัดแย้งกับการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษา และให้สถาบันอุดมศึกษาแจ้งกลับมายัง สมศ.

(ก) **ในกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาต้องการทักท้วงรายชื่อผู้ประเมินภายนอก** เนื่องจากเหตุการมีผลประโยชน์ทับซ้อนหรือบทบาทขัดแย้งกับการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาที่สมัครขอรับการประเมินคุณภาพภายนอก ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดทำหนังสือแสดงเหตุแห่งการทักท้วงพร้อมหลักฐานที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) ภายใน 7 วันนับจากวันที่ได้รับแจ้ง

(ข) **หากไม่มีการทักท้วงรายชื่อผู้ประเมินภายนอก** สมศ. จะประกาศรายชื่อสถาบันอุดมศึกษาและรายชื่อคณะผู้ประเมินภายนอกที่ www.onesqa.or.th

5 **คณะผู้ประเมินวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น**ของสถาบันอุดมศึกษา (Pre-Analysis) จัดทำรายงานผลการวิเคราะห์และแผนการประเมิน แล้วนำส่ง สมศ. เพื่อให้ สมศ. พิจารณาและแจ้งสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นทางการ

6 **คณะผู้ประเมินภายนอกลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม**เพื่อทำการประเมินคุณภาพภายนอกตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนที่ สมศ. กำหนด จำนวน 2 วัน

7 **คณะผู้ประเมินจัดทำ (ร่าง) รายงานผลการประเมิน** ตรวจสอบและลงนามรับรองคุณภาพ (ร่าง) รายงาน ภายใน 15 วัน จากนั้นจัด ส่งให้ สมศ.

8 **สมศ. ตรวจสอบ (ร่าง) รายงานผลการประเมิน**และแจ้งผลการพิจารณาภายใน 7 วัน

9 **สมศ. จัดส่ง (ร่าง) รายงานผลการประเมิน**ผ่านระบบ Automated QA ให้สถาบันอุดมศึกษา ภายใน 7 วัน

10 **สถาบันอุดมศึกษาพิจารณา (ร่าง) รายงานผลการประเมิน**และแจ้งผลตามแบบฟอร์มที่ สมศ. กำหนดภายใน 15 วัน

11 **สมศ. ตรวจสอบความครบถ้วนของรายงานผลการประเมิน** ภายใน 7 วัน เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ กพอ. พิจารณาเห็นชอบผลการประเมิน และเสนอคณะกรรมการ สมศ. พิจารณารับรองผลการประเมิน

12 **สมศ. แจ้งผลการประเมิน**ให้แก่สถาบันอุดมศึกษาและสำนักงานปลัดกระทรวง อว. ภายใน 7 วันหลังจากคณะกรรมการ สมศ. พิจารณารับรองผลการประเมิน

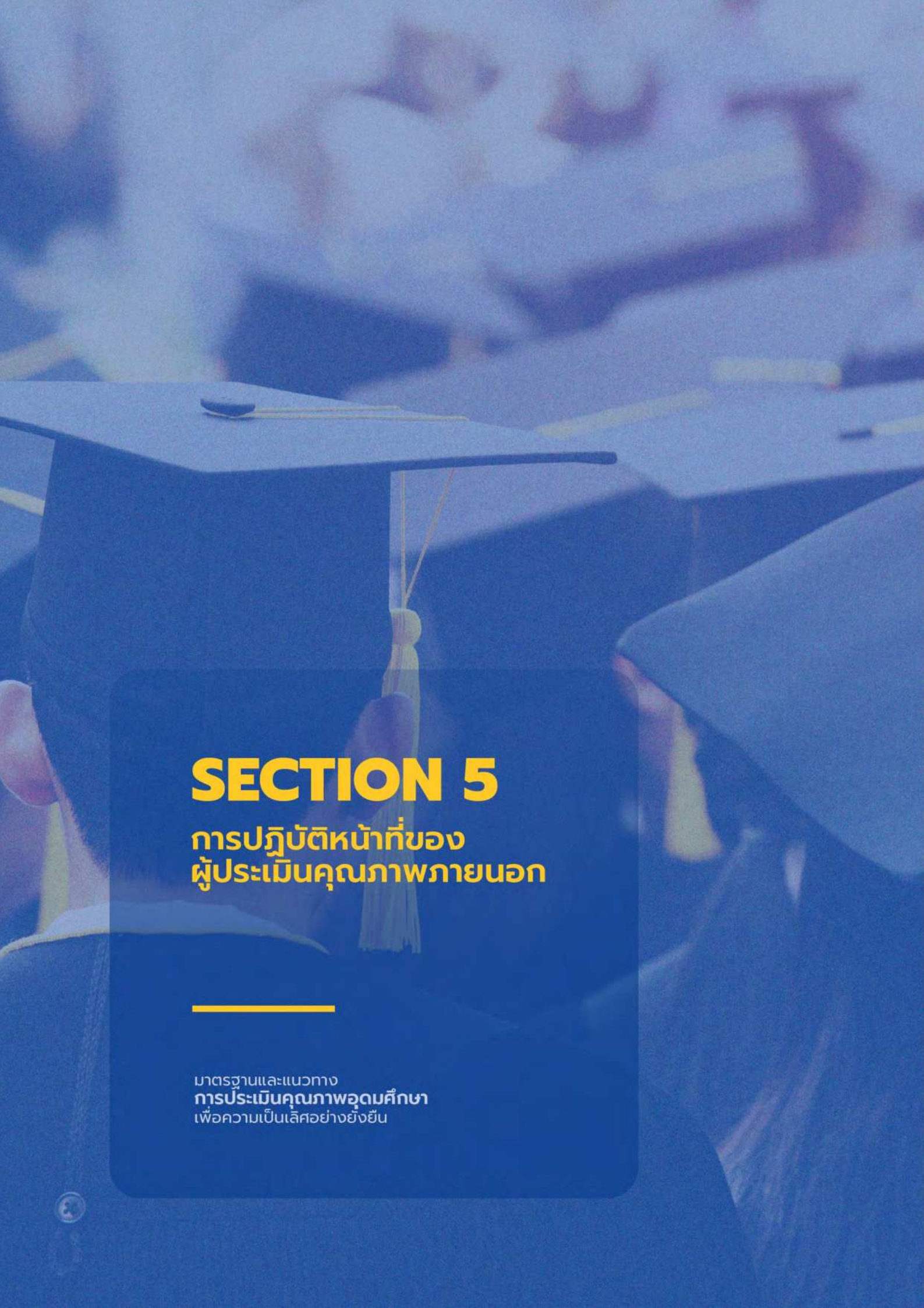
13 **สถาบันอุดมศึกษา Download รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก** และประเมินความพึงพอใจต่อคณะผู้ประเมินภายนอกด้วยระบบ Automated QA เพื่อรับใบรับรองผลการประเมินคุณภาพภายนอก (Certificate)

สถาบันอุดมศึกษา ที่จะขอรับการประเมิน คุณภาพภายนอก

ต้องมีการดำเนินการ ประกันคุณภาพภายใน

และมีการรายงานผลการดำเนินการ ต่อสภาสถาบันอุดมศึกษา **อย่างต่อเนื่อง**

SECTION 5

การปฏิบัติหน้าที่ของ ผู้ประเมินคุณภาพภายนอก

มาตรฐานและแนวทาง
การประเมินคุณภาพอุดมศึกษา
เพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

STANDARDS AND GUIDELINES

FOR QUALITY ASSESSMENT
IN HIGHER EDUCATION
FOR
SUSTAINABLE
PERFORMANCE
EXCELLENCE

ส่วนที่ 5

การปฏิบัติหน้าที่ของประเมินคุณภาพภายนอก

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อบทบาทของผู้ประเมินภายนอก ซึ่งเป็นบุคลากรผู้ทรงเกียรติที่ได้รับการคัดเลือกและผ่านกระบวนการกลั่นกรองเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจเยี่ยมสถาบันอุดมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพในลักษณะของ "Peer Review"

ผู้ประเมินภายนอกไม่เพียงแต่สะท้อนผลการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเท่านั้น หากแต่ยังสามารถกลั่นกรองข้อมูลที่รวบรวมได้ด้วยความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ เพื่อให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์และสอดคล้องกับทิศทางและเป้าหมายการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาที่เข้ารับการประเมิน ด้วยเหตุนี้ ผู้ประเมินภายนอกจึงเปรียบเสมือน **"ทูตแห่งคุณภาพ"** ที่ สมศ. ให้ความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะตัวแทนของ สมศ.

การควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอก

ตามข้อบังคับคณะกรรมการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ว่าด้วยการรับรอง การต่ออายุ และการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอก พ.ศ. 2564 หมวด 2 การควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอก

ข้อ 28 ผู้ประเมินภายนอกต้องประพฤติตนให้เป็นไปตามมาตรการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอก ดังต่อไปนี้
(1) มีความประพฤติเรียบร้อย รักษาเกียรติยศ ชื่อเสียงของตนเองและสำนักงาน
(2) เป็นผู้ปฏิบัติตนเรียบง่ายและไม่สร้างภาระแก่สถานศึกษาที่ประเมินคุณภาพภายนอก
(3) ปฏิบัติหน้าที่ผู้ประเมินภายนอกด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ไม่เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการ ไม่กระทำการ หรืองดเว้นการกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด
(4) มีความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส มีความรับผิดชอบ และสามารถตรวจสอบได้ รายงานสิ่งที่ค้นพบตามความเป็นจริงอย่างชัดเจน มีเหตุผล มีหลักฐานสนับสนุนและมีความซื่อสัตย์สุจริต ปราศจากอคติไม่ยอมให้อิทธิพลใดเบี่ยงเบนผลการประเมินให้ผิดไปจากความเป็นจริง

(5) รับผิดชอบงานในหน้าที่อย่างผู้มีความรู้ความสามารถพึงกระทำ และต้องทำการประกันคุณภาพภายนอกด้วยตนเอง

(6) ปฏิบัติงานอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายนอกที่คณะกรรมการกำหนด

(7) ต้องไม่โฆษณา หรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณา ความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายนอกของตน เว้นแต่เป็นการโฆษณาเกี่ยวกับการแสดงผลงานในหน้าที่หรือทางวิชาการเพื่อการศึกษาการประชุมทางวิชาการ การบำเพ็ญประโยชน์สาธารณะ

(8) ส่งรายงานการประกันคุณภาพภายนอกตามความเป็นจริง ไม่คัดลอกรายงานการประกันคุณภาพภายนอก และต้องไม่รายงานเท็จหรือรายงานโดยปกปิดข้อความจริงซึ่งควรต้องแจ้ง

(9) ส่งรายงานการประกันคุณภาพภายนอกตามระยะเวลาที่ผู้อำนวยการ ผู้กำกับการประเมินหรือหน่วยกำกับการประเมินคุณภาพภายนอก ได้กำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร

(10) รักษาความลับของข้อมูลข่าวสารที่ตนได้รับจากการประกันคุณภาพภายนอกทั้งก่อนการตรวจเยี่ยม ระหว่างการตรวจเยี่ยม และหลังการตรวจเยี่ยม

(11) ปฏิบัติและครองตนเป็นผู้ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

(12) ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในแบบคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประเมินภายนอก

การกระทำตาม (3) (4) (6) (8) และ (10) ให้ถือว่าเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนมาตรการการควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอกอย่างร้ายแรง

ข้อ 29 โทษของการกระทำที่ฝ่าฝืน

(1) ว่ากล่าวตักเตือนเป็นหนังสือ

(2) ภาคทัณฑ์

(3) พักการรับรองการเป็นผู้ประเมินภายนอก

(4) เพิกถอนการรับรองการเป็นผู้ประเมินภายนอก

ในการพิจารณาลงโทษของการกระทำตามข้อ 1 (3) (4) (6) (8) และ (10) ให้คณะอนุกรรมการสั่งลงโทษตาม 2 (3) หรือ (4) เท่านั้น

ข้อ 30 ผู้ประเมินภายนอกอาจถูกสั่งพักการรับรองได้ ในกรณีต่อไปนี้
(1) ผู้ประเมินภายนอกผู้ใดถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาที่มิใช่ความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ให้คณะอนุกรรมการสั่งพักการรับรองการเป็นผู้ประเมินภายนอก และรายงานต่อคณะกรรมการเพื่อทราบ
(2) ผู้ประเมินภายนอกผู้ใดตกเป็นจำเลยในคดีอาญาที่มิใช่ความผิดที่กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ให้คณะอนุกรรมการสั่งพักการรับรองการเป็นผู้ประเมินภายนอก และรายงานต่อคณะกรรมการเพื่อทราบ

จรรยาบรรณผู้ประเมินภายนอก

สมศ. มีความคาดหวังว่าการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอกจะเป็นไปตามมาตรฐานจรรยาบรรณ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางสากล ดังต่อไปนี้

1) พิจารณาความเกี่ยวข้องและการไม่มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ประเมินภายนอกที่ได้รับการแต่งตั้งจาก สมศ. ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบและมั่นใจว่าตนไม่มีส่วนได้ส่วนเสียหรือความเกี่ยวข้องกับกระบวนการประเมินคุณภาพภายนอกของสถาบันอุดมศึกษาที่รับการประเมิน ก่อนลงนามในเอกสารการแต่งตั้ง

2) ความซื่อสัตย์สุจริตและปราศจากการทุจริต ผู้ประเมินภายนอกต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาผลประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ ไม่ว่าจะเป็นการเรียก รับ หรือยินยอมที่จะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด รวมถึงของขวัญหรือของกำนัลทุกประเภท

3) ความเข้าใจบริบทของสถาบันอุดมศึกษา ผู้ประเมินภายนอกต้องใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการศึกษาและทำความเข้าใจบริบทของสถาบันอุดมศึกษาที่จะทำการประเมินอย่างลึกซึ้งและรอบด้าน เพื่อให้มีความพร้อมก่อนการลงพื้นที่ประเมิน (เข้าใจ เข้าถึง และประเมิน)

4) การไม่สร้างภาระเกินควร ผู้ประเมินภายนอกต้องไม่ร้องขอเอกสารหรือหลักฐานอันจะสร้างภาระแก่สถาบันอุดมศึกษาเกินความจำเป็น

5) ความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส และความรับผิดชอบ ผู้ประเมินภายนอกต้องปฏิบัติงานด้วยความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส มีความรับผิดชอบ และสามารถตรวจสอบได้ พร้อมทั้งรายงานสิ่งที่ค้นพบตามความเป็นจริงอย่างชัดเจนและมีเหตุผล

6) การดำเนินการประเมินตามกำหนดเวลา ผู้ประเมินภายนอกต้องดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด และจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกตามกรอบเวลาที่ระบุ

7) การจัดทำรายงานตามความเป็นจริง ผู้ประเมินภายนอกต้องจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกตามความเป็นจริง ไม่คัดลอกรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก และต้องไม่รายงานข้อมูลอันเป็นเท็จ

8) การรักษาเกียรติยศและชื่อเสียง ผู้ประเมินภายนอกต้องประพฤติตนเรียบร้อย และรักษาเกียรติยศชื่อเสียงของตนเองและสำนักงาน

9) การไม่โฆษณา ผู้ประเมินภายนอกต้องไม่โฆษณาหรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายนอกของตน เว้นแต่เป็นการโฆษณาที่เกี่ยวข้องกับการแสดงผลงานในหน้าที่หรือทางวิชาการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

10) การปฏิบัติงานตามมาตรฐาน ผู้ประเมินภายนอกต้องปฏิบัติงานอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ตามมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกที่กำหนด

11) การรักษาความลับ ผู้ประเมินภายนอกต้องไม่เปิดเผยข้อมูลที่พิจารณาว่าเป็น "ข้อมูลลับ" ของสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับทราบจากการประเมินคุณภาพภายนอก ไม่ว่าจะเป็นก่อน ระหว่าง หรือหลังการตรวจเยี่ยม ให้กับผู้อื่นทราบไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

12) การปฏิบัติตามกฎหมายและเงื่อนไข ผู้ประเมินภายนอกต้องปฏิบัติตนตามกฎหมายและเงื่อนไขที่ระบุไว้ในแบบคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประเมินภายนอกอย่างเคร่งครัด โดยต้องปฏิบัติงานด้วยความเที่ยงตรง เป็นกลาง โปร่งใส มีความรับผิดชอบ และสามารถตรวจสอบได้ พร้อมทั้งรายงานสิ่งที่ค้นพบตามความเป็นจริงอย่างชัดเจนและมีเหตุผล

13) ความสัมพันธ์เชิงวิชาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประเมินภายนอกเป็นความสัมพันธ์เชิงวิชาชีพ ซึ่งจะต้องสิ้นสุดลงเมื่อบทบาทในฐานะผู้ประเมินได้ดำเนินการประเมินแล้วเสร็จ

บทบาทหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอก

คณะผู้ประเมิน ซึ่ง สมศ. ให้การรับรองทำการประเมินคุณภาพสถาบันอุดมศึกษา ต้องร่วมมือในการทำงานร่วมกันเป็นทีม ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย มีความตระหนักถึงคุณค่าของสมาชิกในทีมที่มีความเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดเป้าหมายความสำเร็จ มีความรับผิดชอบร่วมกัน ปรึกษาหารือ หรือแสดงความคิดเห็น ร่วมมือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อให้ได้ผลงานการประเมินคุณภาพภายนอกที่มีคุณค่า **โดยมีบทบาทหน้าที่ ดังต่อไปนี้**

ประธานคณะผู้ประเมิน

เป็นผู้ที่มีบทบาทและมีความสำคัญต่อการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างมาก ประธานคณะผู้ประเมินภายนอกต้องสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีภาวะผู้นำ การมีปฏิสัมพันธ์แบบเผชิญหน้า ติดตามการประเมินคุณภาพภายนอกให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่ สมศ. กำหนด อำนวยความสะดวกในการมีส่วนร่วมในการเขียนรายงานผลการประเมิน รวมถึง ให้ข้อเสนอแนะในการประเมินผลและการปรับแก้ไขรายงานผลการประเมินให้กระชับและถูกต้อง

กรรมการคณะผู้ประเมิน

เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ที่ต้องมีทักษะที่ดีในการจัดการเวลาของตนเอง มีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลที่แตกต่างกันจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล การใช้เหตุผล และวิจารณญาณในการตัดสินใจ มีทักษะด้านการสื่อสาร และมีประสบการณ์ด้านการบริหาร ด้านวิชาการ และด้านการประกันคุณภาพได้เป็นอย่างดี

ผู้ประสานงานของ สมศ.

เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการประสานงาน ดูแลและอำนวยความสะดวกแก่คณะผู้ประเมินภายนอก สามารถจัดการงานประเมินคุณภาพภายนอกได้เป็นอย่างดี มีทักษะด้านการสื่อสาร การใช้คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้การประเมินคุณภาพภายนอกเป็นไปด้วยความราบรื่น เรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ

การกำกับดูแล ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน (Quality Control 100 : QC 100)

การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Performance Appraisal) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นหลังจากผู้ประเมินภายนอกได้มีการปฏิบัติงานไปแล้วระยะเวลาหนึ่ง เป็นการติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้ประเมินภายนอกว่ามีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใด ถือเป็นขั้นตอนหนึ่งของการบริหารผลงาน (Performance Management) ซึ่งเป็นการมุ่งเน้นการพัฒนาผลการปฏิบัติงานของผู้ประเมินภายนอกแต่ละคน ทีมงาน คณะผู้ประเมิน และองค์กรโดยรวม ด้วยกระบวนการวางแผนกำหนดเป้าหมายของงานเพื่อกำหนดความสามารถของผู้ปฏิบัติงานที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ในลักษณะที่สามารถวัดผลได้ แล้วจะต้องนำผลที่ได้รับไปสู่การให้รางวัลแก่ผู้ปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายและพัฒนาความสามารถของผู้ประเมินภายนอกต่อไป เพื่อให้ผู้ประเมินภายนอกเกิดความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ ผู้ประเมินภายนอกจึงต้องพร้อมที่จะรับการตรวจสอบหรือประเมินผลการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบ เพื่อให้ทราบผลการปฏิบัติงานซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาอันจะนำไปสู่เป้าหมายและผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

การประเมินผลการปฏิบัติงานจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและมีผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จของหน่วยงานอย่างมาก ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับจากสถาบันอุดมศึกษาที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานจริงและความรู้ความสามารถในการประเมินคุณภาพภายนอกของผู้ประเมินภายนอกในด้านต่าง ๆ เพื่อติดตามผลการปฏิบัติงานระหว่างและภายหลังการประเมินสถาบันอุดมศึกษาว่าผู้ประเมินภายนอกได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์และข้อกำหนดของ สมศ. หรือไม่ โดย สมศ. ได้กำหนดให้มีระบบประเมินผู้ประเมิน ซึ่งเป็นการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของ ผู้ประเมินภายนอกเพื่อให้การประเมินคุณภาพภายนอกได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากสถาบันอุดมศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง โดยกำหนดให้มีการควบคุมและตรวจสอบการดำเนินการประเมินคุณภาพผู้ประเมินภายนอกทุกคน เรียกว่า ระบบการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ประเมินภายนอก หรือระบบ QC 100 โดย QC คือ Quality Control และ 100 คือ ผู้ประเมินภายนอกทุกคน ทุกระดับการศึกษา ที่จะต้องได้รับการติดตามตรวจสอบคุณภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้ประเมินภายนอกให้สามารถทำการประเมินคุณภาพภายนอกได้อย่างมืออาชีพ

ประกอบด้วย

1) "ผู้ประเมินภายนอก" → **ประเมิน** → "ผู้ประเมินภายนอก"
2) "สถาบันอุดมศึกษา" → **ประเมิน** → "ผู้ประเมินภายนอก"
3) "สมศ." → **ประเมิน** → "ผู้ประเมินภายนอก"

โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) เพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาผู้ประเมินภายนอก และกระบวนการประเมิน
2) เพื่อนำผลมาใช้ในการจำแนกระดับคุณภาพผู้ประเมินภายนอก ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการประเมินคุณภาพภายนอก
3) เพื่อพัฒนากิจกรรม และสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัดและสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างการประเมินคุณภาพภายนอกกับการประกันคุณภาพภายในเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบยิ่งขึ้น

ทุกคนมีส่วนร่วม
ในการวางแผน
และกำหนดเป้าหมายความสำเร็จ
มีความรับผิดชอบร่วมกัน
เพื่อให้ได้ผลงาน
การประเมินคุณภาพภายนอก
ที่มีคุณค่า

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอก

รายการเครื่องมือ	QR code
Template SAR รายงานการประเมินตนเอง เพื่อขอรับการประเมินคุณภาพภายนอก Link https://shorturl.at/Xq9jG	
PA-01 แบบวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น Link https://shorturl.at/8cLZe	
PA-02 กำหนดการประเมินคุณภาพภายนอก Link https://shorturl.at/6JD8A	
AS รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา Link https://shorturl.at/kYtDm	

ภาคผนวก ข

คณะผู้จัดทำ

คณะกรรมการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา (กพอ.)

1.	ศาสตราจารย์ นายแพทย์บวรศิลป์ เชาวน์ชื่น	ประธานกรรมการ
2.	รองศาสตราจารย์ ดร.นันทนา คชเสนี	กรรมการ
3.	รองศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต ทิพากร	กรรมการ
4.	รองศาสตราจารย์ จันทนี เพชรานนท์	กรรมการ
5.	รองศาสตราจารย์ เภสัชกรหญิงอุษณีย์ คำประกอบ	กรรมการ
6.	รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แช่มช้อย	กรรมการ
7.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พูลศักดิ์ โกษียาภรณ์	กรรมการ
8.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชราวลัย ถิระวณัฐพงศ์	กรรมการ
9.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชฎาภรณ์ วัฒนวิไล	กรรมการ
10.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิตา ไกรเพชร	กรรมการ
11.	ศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์ (ผู้อำนวยการ สมศ.)	กรรมการ
12.	ดร.สุชญา สังข์จรูญ	เลขานุการ

คณะทำงานพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินคุณภาพภายนอกระดับอุดมศึกษา

1.	ศาสตราจารย์ นายแพทย์ บวรศิลป์ เชาวน์ชื่น	ประธานคณะทำงาน
2.	รองศาสตราจารย์ ดร.นันทนา คชเสนี	คณะทำงาน
3.	รองศาสตราจารย์ ดร.บัณฑิต ทิพากร	คณะทำงาน
4.	รองศาสตราจารย์ จันทนี เพชรานนท์	คณะทำงาน
5.	รองศาสตราจารย์ เภสัชกรหญิง อุษณีย์ คำประกอบ	คณะทำงาน
6.	รองศาสตราจารย์ ดร.กมลวัลย์ ลือประเสริฐ	คณะทำงาน
7.	รองศาสตราจารย์ ดร.ยุทธนา ฉัพพรรณรัตน์	คณะทำงาน
8.	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ ไชยวิทย์ ธนไพศาล	คณะทำงาน
9.	ดร.วรโชค ไชยวงศ์	คณะทำงาน
10.	นาวาตรีหญิง ดร.กิตติยา เอ็ฟฟานส (รองผู้อำนวยการ สมศ.)	คณะทำงาน
11.	ดร.สมยศ ชี้แจง (หัวหน้าสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์)	คณะทำงาน
12.	ดร.สุชญา สังข์จรูญ (หัวหน้าภารกิจ ภปอ.)	คณะทำงานและเลขานุการ
13.	นางสาวศุภรางค์ อินทุณห์ (นักวิชาการ ภปอ.)	ผู้ช่วยเลขานุการ
14.	นางสาวอิศรา กองคำ (นักวิชาการ ภปอ.)	ผู้ช่วยเลขานุการ

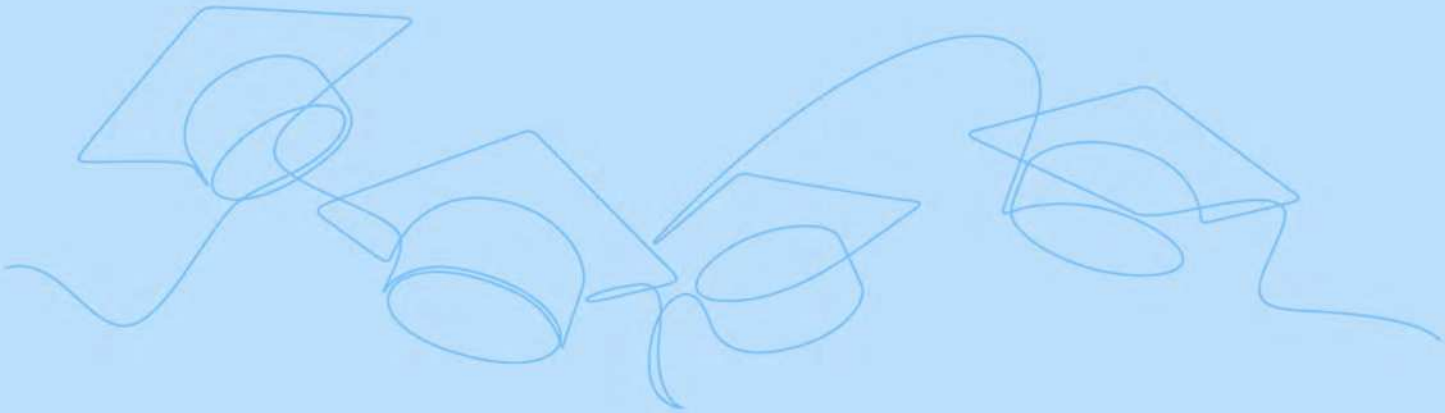
คณะผู้จัดทำ

1.	นาวาตรีหญิง ดร.กิตติยา เอ็ฟฟานส	รองผู้อำนวยการ สมศ.
2.	ดร.สมยศ ชี้แจง	หัวหน้าสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
3.	ดร.สุชญา สังข์จรูญ	หัวหน้าภารกิจประเมินและรับรองสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา
4.	นางสาวศุภรางค์ อินทุณห์	นักวิชาการภารกิจประเมินและรับรองสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา
5.	นางสาวอิศรา กองคำ	นักวิชาการภารกิจประเมินและรับรองสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา

มาตรฐานและแนวทาง การประเมินคุณภาพ อุดมศึกษา เพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

จัดทำต้นฉบับ
ภารกิจประเมินและรับรองสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา

ออกแบบรูปเล่ม
ภารกิจส่งเสริมและพัฒนาสัมพันธ์

สมศ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและ
ประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

เลขที่ 128 ชั้น 24 อาคารพญาไทพลาซ่า
ถ.พญาไท แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี
กรุงเทพมหานคร 10400

0 2216 3955 HEIS@onesqa.or.th
www.onesqa.or.th @onesqa

STANDARDS AND GUIDELINES

FOR QUALITY ASSESSMENT IN HIGHER EDUCATION

FOR SUSTAINABLE PERFORMANCE EXCELLENCE

www.ONESQA.or.th